

YUNUS EMRE'Yİ KİM ÖLDÜRDÜ? OYUN 2 PERDE

YUNUS EMRE'Yİ
KİM
ÖLDÜRDÜ?

OYUN
2 PERDE

EMİN KEŞMER

KİŞİLER:

- 1-YUNUS
- 2-SENA
- 3-SELÇUKLU KOMUTAN BERKAN
- 4-MOLLA KASIM
- 5-KADI
- 6-MOLLA
- 7-MOĞOL KOMUTAN
- 8-MÜRİT
- 9-2.MÜRİT
- 10-PIŞEKÂR
- 11-MOĞOL KOMUTAN YARDIMCISI
- 12-ASKER
- 13-GAZETECİ
- 14-KADI YARDIMCISI MÜBAŞİR
- 15-VATANDAŞLAR
- 16-ÖĞRENCİLER

17-GEZGİN
18-TALİP
19-HALK KOROSU

ÖNOYUN

SEMAH

(HALK KOROSU, YUNUS VE MÜRİTLER)

Evvel benem ahir benem
Canlara can olan benem
Azıp yolda kalmışlara
Hazır medet eden benem

Bir karara tuttum karar
Benim sırrıma kim erer
Gözsüz beni nerde görer
Gönüllere giren benem

Kün deminde nazar eden
Bir nazarda dünya düzen
Kudretinden han döşeyip
Aşka bünyad olan benem

Halk içinde dirlik düzen
Dört kitabı doğru yazan
Ak üstüne kara dizen
Ol yazdığı Kur'an benem

Ben bu yere buyuracak
Yeryüzüne gün vuracak
Ulu deniz mevc urucak
Gemiye yol bulan benem

Diller damaklar şaşırın
Aşk kazanın taşırın
Hamza'yı Kaf'tan aşırın
O ağulu yılan benem

Yunus değil bunu diyen
Kendiliğidir söyleyen
Mutlak kâfir inanmayan
Evvel ahir zaman benem

(Yunus, Müritlet ve Halk aşığıdaki şiiri semahla yansılar, Yunus bir önderdir)

YUNUS'A NAZİRE

Aşk odudur benim dinim
Şol acunda yoktur sinim
Salt insana gider yönüm
Ol sırları sunan benem

Şu ben miyim her gördüğün
Halka hakkını verdiğin
Gayrıya kanat gerdiğin
Ol mahbubu soran benem

Ötelemek incitmek ne
Gerçek âşık çıksın öne
İnsan olan gelsin yine
Çerağ gibi yanan benem

Nedir insan ile derdin
Hep korkutup kalpler kırdın
Güzelliğın yere serdin
Seni mabut sanan benem

Bâtil sayıp ötekini
Hep biçtin gökler ekini
Vazgeçip dünya terkini
Sende mana bulan benem

Ne cehennem ne cennet var
Bana deva hep sensin yar
Aşksız gönül neye yarar
Kalbe ışık salan benem

İnsana özgü ne varsa
Haktan hesabını sorsa
Gün erişse dünya dursa
Ölüye can olan benem

Haklı kakını almazsa
Adalet yerin bulmazsa
Ol çeşmeden su dolmazsa
Bu dert ile solan benem

Yunus anı yüceleyen
Her dilde aşk heceleyen
Güneş olup geceleyen
Âlem için doğan benem (E.Keşmer)

1260 YILLARI, ANADOLU'DA BİR KONAK/ RESMÎ DEVLET DAİRESİ

(Pişekâr oyunu Ortaoyunundaki gibi açar. Açıklamalarda bulunur, çekilmez devamında da “Yunus Aşık” sahnesine kadar ortada bir soytarı gibi dolanır . Ancak Pişekâr'a arada soru sorulup cevap dahi verilecek olsa bile o oyun dışı bir kişidir, bir gölgedir, hayaldir. Bu özellikle seyirciye hissettirilir...)

PIŞEKÂR: Evvel zaman içinde, kalbur saman... da değil kalbur zamaan içinde... bir Garip Yunus varmış! Bir Garip Yunus Emre! Ama bu Yunus bize anlatılan Yunus'tan epeyce farklı bir kişilikmiş bir kere. Çünkü tarihi tahrif edip yutturmuşlar bize maalesef. Bizden birçok şeyi saklamışlar her zaman olduğu gibi. Bizi farklı düşündürtecek birçok şey adeta yok sayılmış veya değiştirilmiş birçok sebeple!
Kimden öğreniyoruz bunu: Emin Keşmer bin Mukallit Deli Mustafa Divanından...

Efendim “O da kimdir! Onun da mı divanı var ıymış! Her önüne gelen divan da mı yazar ıymış?” demeyiniz.

He gardaşım yazmış adam! Hem niye ki? Herkesler yazar da sizce bu şahıs yazamaz mı?

Neyse!

Yani ne diyordum? Adam yazmış aga! İmdü biri çıkub “Biz sanki Yunus Emre'yi tanımıyoduk da... bilmiyoduk da...” diye şey edecek ya... Gözüm heeç mızımızlanma! Otur oturduğun yerde. Buradaki Yunus'u böyle bilmiyordunuz kesinlikle ey zevat.

Yani tanımiyordunuz veya yanlış tanıyordunuz! O kadar!
İmdü bu masala bakacaksınız! Hoşunuza gelirse ne âlâ! Ama gelsin!
Az sonra temaşa edeceksiz kim: Bir Hacı Bektaş Tekkesinden Yunus
Emre Müridi sorgulanmakta Selçuklu'nun Askerî Komutanı tarafından.
Selçuklu diye bir şey kaldı mıydı daha 1250 yıllarında deme! Sabahtan
erken kalkanın “Ben Selçukî Sultanıyım!” deyu tahta kurulduğu
zamanlardayız. Tahta kurulduğu dediysem her şey Moğol vesayeti
altında... Anatolia memleketleri de maalesef o çekik gözlerin işgali
altında...

Yani şu dış güçler meselesi... mi dersiniz?

Kurulmuş karargâhına vergi topluyor, yönetime yol gösteriyor, dilediği
gibi ahkâm kesiyor. Şunu şöyle yap, bunu yapma diye nizam
veriyorlar. Bunu böyle yaparsan sen bilirsin, karışmam ha, deyip kasım
kasım kasılarak pür silah gezip dolaşıyorlar ortalıkta. Gözlerini
kırpmadan kan döküyorlar, acımasızlar...

Yerli yöneticiler de onların işbirlikçisi ve maşası olarak yaranmanın, pay
kapmanın peşindeler. Onlara yaranmak için de kraldan çok kralcılar.
Görülmedik bir şey mi?

Ehem ühüm! Ne demişler yerin kulağı vardır gerçü...

İmdüüü! Denilür kim!

(Lafi ağzından alır Selçuklu Askerî Komutanı Berkan, yani birden
sahnedekiler canlanır. Berkan bir Yunus Emre müridini
sorgulamaktadır:)

BERKAN: (Komutan çok öfkeli ama öfkesini tutmaya çalışan, zalim, bet
bir kişidir, asabidir. Belli ki emretmeye alışmış, karşı durana baş
eğdirmeyi iyi bilen bir otoritedir:)

Denülür kim Yunus namıyla bir zat sebeptir ol şaibeli ibtilâya/ Biz geldik
ki zinhar imkân bulunmasun, devlete arız olacak belâya!

PİŞEKAR: Bu sert komutan sorguluyor olsa da karşısında nihayet bir
Yunus Emre müridi var! Mürit durur mu, bunlar gözünü budaktan
esirgemez bilge ve cesur adamlar!

MÜRİT: Sevgiden gidilen yol ne zamandır belâ, ibtilâ manasıyla anılır
oldu/ Mazlum “hak” söyleyende mi kılıncınız keskin, kalbiniz öfkeyle
doldu?

PİŞEKAR: Bu söz üzerine Komutan zarafeti elden bırakmıyor. Öfkesiyle
muhababını ürkütüp suçu başa kakmıyor!

BERKAN: Malumdur ki beher şerr ü fesat, selim-ül kalb ifadelerle
mukadder/ Rical-i devlet behemehal zinde-dâr olmak icap eder!

PİŞEKAR: (Seyirciye, onların duyacakları bir sesle) Yani komutanımız,
“Her türlü şer, kötülük güzel, yumuşak, mantıklı sözlerle yayılıyor,
anladık ama devletin ileri gelenleri de uyanık olacaklar tabi.” diyor.
“Çakallara nefes aldirmayacak!” deyip celallen...miyor gerçi. Buradaki
çakallar lafını ben ekledim.

BERKAN: (Hâlâ kibar bir dille) Sıkı tutmak gerekiyor kaytanı...
Çakallara bırakamayız meydanı!

PİŞEKÂR: Yuh! Duydu mu ne söylediğimi? Vay çakal!

MÜRİT: Zinde-dâr olmak

PİŞEKAR: Uyanık olmak!

MÜRİT: Moğol memleketi altüst ederken ve hatta şu anda dahi kurtuluş için gerekmez miydi/ Esas mertlik zalime karşı durmak iken cesaretiniz bu sıkleti o demde dahi yoksa çekemez miydi?

PİŞEKAR: Uf fena giydirdi! Komutan da biraz gerildi!

BERKAN: (Öfkesini zaptetmeye çalışarak ve dişini sıkarak) Bre melun muhalif kelama cüret edüp bir de acı laf mı sokarsun!

PİŞEKAR: Tam burada kılıcına davranur!

BERKAN: (Kılıcına davranır) Leşini meydana serdüreceksün, bilesün kim bu kafayla na'şına mezar bulamayıp ortalukta kokarsun!

MÜRİT: Ben garaz ile söylemezem, kem niyet ne mümkün tekkemizde/ Fitne fesat görülmez, şerir remiz bulunmaz sikkemizde...

PİŞEKAR: Yani biz temiz adamlarız Komutanım, diyor, anladınız siz onu!

BERKAN: (Öfkesini yenmeye çalışarak) Neye insaf dilemedir "Düşmanın bile insan olduğunu unutma!" sözü?/ Ahalinin idrakini bulandırmak değil midir bu lafzın özü?

MÜRİT: Efendim, bu söz Hünkâr Hacı Bektaş Pirimizindir lakin Yunus müşşidimiz de gerçi böyle düşünür!

BERKAN: Bunu da biliriz kim bahtı kara erenler yanlış yerde eşinür! (Büyük bir kararlılık ve saklamaya çalıştığı öfke ile, dişlerini sıkarak) Ama bilinsin ki bu münafıklık asla karşılıksız kalmayacak...

Kan dahi akacak olsa kimse sözünü meydana destursuz salmayacak!

MÜRİT: İfadeniz ağırdır, haksızdır, üstelik yanlış mukabele güzergâhındasınız!/ Nedir muradınız, bir büyük hamleden, arınmadan mı korkmaktasınız?

BERKAN: Şu kelamınız haklı, Moğol onurumuzu yerle bir etti, kabul/ Lakin dem birlik beraberlik vaktidir, imdü muhalif durmamak, sorgulamamak makbul

PİŞEKAR: Bize gerekmez veya fazla gelir, otokrasiye dahi biraz ara verelim demek istiyor!

MÜRİT: Ah! En dar zamanda gerekli değil midir akledilecek en müşkil, en netameli söz/ Değil midir ki aykırı olanı söylemezse akıl, o zaman kaybolur esası belirten öz!

BERKAN: Oh ne iyi! Vaktidir diye zaaf üzerine zaaf, fesat üzerine fesat, söz üzerine söz/ O derece izafidir ki hakikat, an olur en bariz hakikati dahi bulanık görür en keskin bellediğimiz göz!

PİŞEKÂR: Aaa! Burada da Komutan okkalı laf tellendirdi doğrusu.

MÜRİT: Zor olan bu ya zaten, fikre tahammül edememek, tartışmayı fazladan görmek/ Fesat bile olsa fikre karşı fikri değil cebri ileri sürmek!

BERKAN: (Öfkelenir, söyleyecek söz bulamaz, kılıcını tehditkar sallayarak, Mürüt'e eğilmiş ve dişlerini öfke ile sıkarak) Ulan kavat, vakti saati geldükte senin o bülbül gibi öten dilini keseceğim! Aha şuraya işaret koyuyorum, o dili ağzının içinden yolup alacağım! Nakıs şerefli

namıssıs! Seni tekrar ele alacağım, kurtulacağım sanma he mi! (Diğer zevat bu arada daireye girerler ve bir müşavere nizamıyla otururlar. Mürit'i görevli alıp gözetim için dışarı çıkarken:) İyi saklayasız onu, bana çok lazım! İşim bitmedi daha! Bunları nasıl tepeleyeceğimi cümle âlem görecek, hele bir zamanı gelsin! Uf!

MOLLALAR VE GÖREVLİLER TARTIŞIYOR

(Bu bölümde diyaloglarda parantez içinde koyu yazıyla ifadeler Pişekar'ın açıklama replikleridir. Diyalog söylenirken duraksamayı fırsat sayıp Pişekar bu kısmı söyleyerek seyirciye açıklama yapar)

MOLLA KASIM: (Sinsi, yavaş ama kindar, inatçı, fikirlerinde çok kararlı bir din önderi olarak konuşur:) Efendim malumunuzdur kim itikadımız, yani dinimiz sükûnete, ehliyete, uhuvvete, liyakate, ferasete mebnidir.(Dinimiz anlayış, erdem, dayanışma, yeterlilik üzerine bina edilmiştir) İttihaz olunur kim umum kimesne iştiyak ü vecd ü feda-yı can üzre mümin ve mukayyed ola ki bu dahi itikadın gereğidir. (Kabul edilmelidir ki herkes, canını esirgemeyecek derecede coşkuyla dine inansın ve muti olsun)

MOLLA: Lakin memleket dahilinde çok uzak şark memleketlerinden hicret etmiş bir güruh hızla peyda olmakta. Ve heyhat ki dinimizin bu asude kaidelerini tebdil, tağyir ve ilga edüp sureta yok saymakta. (Doğudan gelen tehlikeli bir güruh hızla örgütleniyor, dinimizin kaidelerini de hızla değiştiriyor, bozuyor veya yok etmeye gayret gösteriyor, buyurdular!)

KADI: (Zamanın adamı, eyyamcı, her yöne dönebilen, idare-i maslahatçı bir kanun adamı kimliğiyle konuşur:)Allah Allah! Gerçü bizim de kulağımıza çalınmadı değil bu fesad-ı keyfiyet. Mesele bu kadar muaccel midir, bu kadar netameli midir bu zillet?

MOLLA KASIM: Maalesef mesele sanıldığından da vahim görünmekte. Din âlimlerimizin itibarı adeta yerlerde sürünmekte! (Mollaların itibarı ayağa düşmüş, vah vah vah!)

MOLLA: Yani kim ayaklar baş oldu ve heyhat başlar ayağa düşmüştür. Memleketin sari nizamı (Yürürlükteki hukuk düzeni) altüst olup, devlet ricalinin ensesinde adeta boza pişmiştir.

BERKAN: Doğrudur kim mültezimlerimiz dahi öşür toplamakta sıkıntıya duçar olmakta. Gerçü önüne gelen ahaliyi allem kalem edüp tavuk gibi yolmakta.

MOLLA KASIM: Hacı Bektaş, Hünkar namıyla ortaya düşeli, ulema kısmı sorgulanır oldu Diyar-ı Rum ellerinde! Vakıa iyi zamanlara gidiş değildir, en derunî meseleler zebundur artuk zamane dillerinde!

MOLLA: Şirkten korkaruz, münafıklıktan yılaruz yoğsa, gerek yok gerçü infiale! Her devirde olur böyle, lakin rücu etmeli derhal zihin bulanıklığından âli kadim misale!

BERKAN: Billahi kendimizden değildir vesvesemiz, memleket malum bir büyük bela ile yüz yüze! Birlik beraberliğe mugayir bu halle mi Moğol'dan kurtarub yakayı, sanmam ki çıkabilelim düze?

MOLLA KASIM: Çok zamandır tetkik ederüz, ol Hacı Bektaş taifesi serian çoğalmakta. Dini vecibeler üzre cümle tatbikat başka şekle raci olmakta. (Dini akaid, yani dinî kurallar hızla başka şekle dönüşmekte)

MOLLA: Doğru ifade edilmekte kim münafık memlekette kol geziyor. Ehli din kasavete düşmüş, hicap yerlerde ve ahali birbirini eziyor! (Her zaman öyle değil midir, hakim olanın zararına dokunan, her şeyi bozmuş, kirletmiş gösterilir!)

KADI: İktiza eder kim bu hal dahi kaziyye makamına şikayet oluna. Derhal ve defaten nifak tohumları saçan ehl-i şer makulesi tizden buluna!

BERKAN: İsalet odur kim bu fesada hüsn-i rıza gösterilemez. Ahali başına buyruk bırakılub isyana meydan ü mahal verilemez!

MOLLA KASIM: Şeriata dair kaideler ifsad edildükte, yok hükmünde görüldükte, tatbikinden vazgeçüldükte! Sorarım size orada mümkün midir iyi niyet, kalmış sayılır mı dahi din ü diyanet?

BERKAN: Doğru dirsün Molla Efendi, kaideler unutulup âtil kalırsa; nifak, isyan sebebdir. Kati şekilde dinin buyruklarını tavizsiz uygulanmanın zamanıdır, yeridir!

KADI: İmdü vaziyet anlaşılmış oluyor, kamu nizamı mürted (dinden dönen) şaibesine maruz kalmış besbelli. Bunu böyle yorumlamak, böyle anlamak iktiza eder. Dinden dönmek de her türlü tecziyeyi hak eder.

BERKAN: Tehlikenin farkındayız, iktidar boşluğu böyle kahteliklere de maatteessüf meydan açıyor! Gerçi mideler aç, sefalet çekilür gibi değil; her memba adeta nifak saçıyor. (Komutanımız toplumcu bir izah yaptı burada!)

Malumlarıdır ki bozguncu bir güruh ile karşı karşıyayız. Hal böyle ise bu memleket için kanımızı feda etmekten yılmayız!

Bozguncu çete bilinsin kim muhakkak tepelenecek! Hak imanla yürüyüp batılı er geç yenip bitirecek.

MOLLA: Ben ve Molla Kasım pirimiz derüz ki kabaca tepelemek yerine yargılamak âlâ. Hem dosta düşmana karşı biz işte dipdiri ayaktayız demiş de oluruz hâlâ.

MOLLA KASIM: Müritlerinden deyu anılmaktaymış gerçi Yunus Emre adıyla maruf fikrî eşkiya; (Yunus Emre adıyla bilinen fikrî eşkiya! Of of of! Fikrî eşkiya nitelemesine dikkatinizi çekerim!) Neredeyse Hacı Bektaş Pir kadar, hatta daha da çok, deniyor, tesir etmekteymiş halka! (Tehlikenin farkındalar)

Tetkiklerimizin neticesi şudur ki iptida Hacı Bektaş değil Yunus ve efradı yargılana. Tersine bir sonuç da hesaba katılup ondan geru sıra gelsin diye düşünmekteyiz Hünkar ocağına.

KADI: İttihaz-ı kararımız şudur: Mesele esasen vuzuh buluptur, tiz

üstüne varıla, güya şahadetine va'ziet edile. Dahası nümayişe meydan verilmeyüp derhal derdest edilüp huzura getirile! (Müzakere son bulur ve çıkarlar)

PIŞEKAR: (Diğerleri çıktıktan sonra geri kalır, çıkmadan açıklama yapar:) Of of of! Yunus'a dava açılmasına karar verildi. Vaziyet vahim. İmdü ne olacak? Vallahi düşünmek bile istemiyorum... Memleketi tenvir edenlere belli ki iyi gözle bakılmıyor, bundan sonra da korkarım çok uzun zamanlar bakılmayacak! Birileri bu aydınlanmadan daima rahatsız olacak! Aman of aman! Hakim olanların çıkarına dokunmamak iktiza eder demek ki! (Öbürlerinin çıktığı yönün aksi istikametten çıkar)

ZULÜM VE BOŞLUK

(Mürit getirilip boşluğa kan revan içinde atılır, ağır işkence görmüştür, inlemektedir. Talip veya başka müritler gelip onu bir yandan iyileştirmeye, yaralarını sarmaya ve bir yandan da halini sormaya, durumu öğrenmeye çalışırlar. Burada Pişekar Talip'i oynar:)

2.MÜRİT: Ne oldu Can? Bu ne hal? Hey! Kim seni bu hale koydu böyle?

MÜRİT: Ah! Ah! Ölüyorum, yardım edin, bana su verin n'olur! (Talip koşup su getirir.)

TALİP: Yunuscan'ı arayan askerler götürmüştü, demek sorgularken çok eziyet ettiler!

MÜRİT: Ah! (İnilti içinde acıyla haykırarak ve kesik kesik) Çok ağır eziyet etti o komutan! Çok ağır! Ah! Zincire vurdular beni günlerce. Beni dövdüler! Zulmettiler durmadan!

2.MÜRİT: Bu kadar acımasız değillerdi önceleri, bu kadar gözlerini karartmamışlardı. Demek kendilerine karşı ahalide büyüyen bir muhalefet görünce kudurdular!

TALİP: Son zamanlarda Yunus'u arar sorarken de böyle acımasız bet bir dilleri, aşağılayıcı bir tutumları olduğunu görmüştük!

2.MÜRİT: Kararlı olduklarını bilmemizi istiyorlar besbelli! Bu kadar çok incitici olabildiklerine göre! Bu ne gözü dönmüştük tanrım! Uf yaa!

TALİP: Öldüre yazmışlar adamı! Bu ne gaddarlık, bu ne kin, bu ne öfke? Bu kadar mı acımasızlar?

MÜRİT: Ah! (İnleyerek ve kesik kesik) Beni çok fena ettiler! Söyleyin Yunus Pirimiz kaçıp kurtulsun! O istemez kaçmayı ama ne olur ikna edin ve kaçmasını sağlayın. Onu yaşatacaklarını sanmıyorum! Keşke hiç dönmeseydik!

2.MÜRİT: Bunu nasıl izah edebiliriz Yunus'a. Asla kaçmayı düşünmeyecektir!

TALİP: Bu bile bile ölüme gitmek gibi bir şey! Demek ki daha zaman gerek! Bence anlayacaktır vaziyetin vahametini!

2.MÜRİT: Onu bulup söyleyeceğim, bu durumu açıkça anlatacağım kendisine.

MÜRİT: (İnleyerek ve acıyla kıvranarak) Dertleri benimle değil. Onu

istiyorlar ısrarla. Anladım ki ellerine geçirince zinhar sağ bırakmaya niyetleri yok! N'olur beni bırakın ve mutlaka onu bulup kurtarın! Benim yalvardığımı söyleyin! O bilir benim kimseye yalvarmayacağımı! Ama işte yalvarıyorum!
(Sahne kararır)

YUNUS ÂŞİK VE DAHİ GAİB

PİŞEKAR: Yunus Emre'miz uzun bir yolculuktan döndü nihayet, anladınız sanırım. Ama geride kimleri bırakmıştı oysa. En başta da Taptuk Emre Pirinin kızı Sena'yı söylemek gerekir herhalde. Bu kalbe gömülmüş dehşetli bir aşk ateşi idi elbette.

SENA: (Yunus'la herkesten sakınmaya çalışarak, alacakaranlıkta bir kuytuda kapalı mekanda buluşurlar) Aşıkın olmak büyük azaptır Yunus, büyük beladır, büyük darptır. Rüsva olmuşum, ta'n eylemişler, suretini can bilmişim, hak bilmişim! Tahammülüm bitmiş, tükenmişim, durup burada ölmüşüm! Gönlüm kederlere batmış. Artık sözlerim azap ateşidir... Bağışla!

YUNUS: Bilir misin ya ben neler çekmekteyim ah sevgili. Mollalar ardımıza düşmüştür. Benim için "Kırk yaşına vardı, utanmadan sıkılmadan Taptuk Emre'nin iffetine tasallut eder, kızının ardından gider! Akli fikri kadında kızdadır, ayş ü işret peşindedir!" demekteler. Sen kadar ben de mutazarrır değil miyim sanırsın Sena, Sena'm, ey gönlü yüce sevgili!

SENA: Babamı bu yaşta çok yıpratmışlar, adam yüzüne bakamaz, dışarı, güne güneşe çıkamaz oldu. Bütün bunlara rağmen bana bir kere bile bu meseleyi sormadı, dile getirmedi, kırıcı söz çevirmedi. Keşke sorsa dedim, keşke bağırıp çağırsa, hiddetini yense dedim. Ben daha çok kederlensem, daha çok incinsem ama o bu kadar kahretmese dedim. Olmadı.

YUNUS: Sırf siz zarar görmeyesiniz diye aylar yıllar oldu yollara düştüm, kahrettim kayboldum. Konya'ya yürüdüm! Yetmedi Şam memleketine yürüdüm! Gene onca uzak hissedemedim kendimi! Azerbaycan'a yürüdüm.

SENA: Duydum bir kısmını. O telaş içinde ben de kahroldum! Bir daha hiç dönmeyeceksin sandım. Mübalağasız söylerim ki ateşler içinde kavruldu, yandım. Ölmek en kolayıydı tahmin edersin Yunus, en zahmetsiz olanıydı. Nasıl ayakta durabildim? Ama durdum, bekledim, binde bir, yüz binde bir umut için bekledim. Ve tabi büyüdüm, artık yirmi beş yaşında olamayacak kadar büyüdüm, çok büyüdüm... Lakin bil ki tükendim, mecalsiz düştüm, keder yüklendim.

YUNUS: Vuruşmalar gördüm, soygunlar, cinayetler, savaşmalar gördüm; acılar, kan kasmalar gördüm, ölümler gördüm. Kendimi unutturan, seni ve her şeyi geride bıraktıran adaletsizlikler, hainlikler, kahpelikler, işkenceler gördüm... Ve tabi "ağaçlardan ve danalardan daha rahat, daha

kolay, daha çok” katledilmiş, hayvan leşlerine karışmış insan cesetleri gördüm. Akbabaların, kuzgunların, kargaların didiklediği, mezarını dahi bulamamış insan kemikleri gördüm! Utandım, öldüm. Ve onların yanında bizim çektiklerimizin lafı mı olur dedim, umutsuzluğa kapıldım, ölmeye çabaladım. Ama bir kırık umut alıkoydu beni aşk sunağım! Lakin elimden başka bir şey gelmedi, gelemedi! Gücsüz, çaresiz kaldım! Beceriksizim, korkağım, yenilmişim, parçalanmışım, kirlenmişim ve artık belli ki yüzsüzüm, namussuzum, hainim, günahlıyım!

SENA: Hayır, bu kadar kendini suçlamaya hakkın yok. Bak senin koşuklarınla ağarıp umuda kesiyor tan yeri. Senin şiirlerinle coşuyor binler, senin sözlerin su serpiyor yüreklere. Yapma Yunus, kargışlarının oklarını yöneltme kendine. Senin ifadelerinle yeni bir lisan akıp doluyor gönüllere! Bilmez misin ki sen kutup yıldızı gibi yol gösteriyorsun din ve vicdan ehline!

YUNUS: Söylediklerim tevatür olaydı keşke. Ama hislerim böyle söylüyor. “Senin vebalin çok, senin cesaretsizliğin, basiretsizliğin çok, günahlısın!” diyor. Asıl şimdi yunmaya, yıkanıp arınmaya geldim kapına. Asıl şimdi korkularımı, hicaplarımı yenip meydan okumaya, rezil ü rüsva olmaya. Al beni koynuna gönlü ve idraki engin Sena! Al beni ve bir daha bırakma!

SENA: Ah Yunus, istemez miyim? Keşke bu mümkün olabilse! Ama belki haberin bile yoktur, komutanlar, zabıtlar, askerler seni arayıp dururlar ne zamandır. Ardı ardına kovuşturmak için gelirler, bizi baskıyla yıldırıyorsa çalışırlar, seni sakladığımızı iddia ederler. Ne söylesek inandıramayız.

YUNUS: Duydum bunları ama günahlı mıyım ki, ne söyleyip, neyle suçlayıp da yargılamak isterler? Neyi eksik, yanlış bulurlar?

SENA: Ben anlıyorum ki kendi inandırıcılıklarını yitirmekten kaynaklanıyor öfkeleri. Senin suçlu olman değil mesele. Ama n’ olur artık sürdürme, artık didişme! Artık kendini, beni, bizi düşün!

YUNUS: Ah bu iktidar hırsı; para, mal mülk hırsı, ah bu kör ihtiras! Nasıl kirletiyor onların ruhlarını!

SENA: Olağandışı zamanlar diyorlar, Moğol istilasası, dış düşman varken diyorlar içimizde fikir ayrılığı olmamalıymış! Memleket büyük bir bela ile zaten karşı karşıyaymış! Taht zaten elden ele geçiyormuş, sahipsiz, başboşmuş! Memleket pare pareymiş!

YUNUS: İyi ya tam da bu zamanda fikirler farklı olup çarpışmalı ve en doğru yol bulunmalı değil midir? Bunu nasıl fark edemezler?

SENA: Biliyorsun ki bunlar bahane. Eğer böyle olmasaydı başka bir bahane bulacaklardı. “Bizim çıkarımıza hanel geldi de onun için huysuzlanmaktayız!” diyecek halleri yok ya! Ama artık onlarla uğraşman çözüm olmayacak! Çok güçlüler, Moğol’a değil ama bize karşı çok acımasızlar!

YUNUS: Haklısın sevgili, ne yazık ki haklısın. Ama geri duramam! Memlekette bunca zalimlik varken, insanlar inim inim inlerken gözünü

kapamanın, kendini düşünmenin zamanı değil !

SENA: Ben senin için Yunus, çok ama çok kaygılanıyorum, çok müteessir oluyorum. Bunca gam keder üstüne bir de bu mu olacaktı?

YUNUS: Bence bu kadar büyütme. Yanlış hesap Bağdat'tan döner. Onlar da bizim öğretimizin çok insanî amaçlara yönelik olduğunu elbet fark edecekler. Biz geri durursak yenilmiş oluruz!

SENA: Ah keşke bu kadar iyi niyetli olabilseler, bu kadar yüzleri ve yürekleri kararmamış olabilse. Ne kadar iyi olur her şey! Ama öfkeleri büyük!

YUNUS: İnsandan umut kesilmez! Ne olur iyimser düşün, kötü olan ne varsa çıkarmalıyız idrakimizden. İyilik düşünmenin vaktidir.

SENA: Ah ne kadar hoş geliyor sesin! Nasıl da ferahlıyorum yanında! Ama çok da kaygılıyım!

YUNUS: Kaygımız onları azdırır sadece! Bu hep böyle oldu!

SENA: Bir şey sorabilir miyim?

YUNUS: Birçok şey sor!

SENA: Ne olur gülme bana, tam da şu anda bu soruyu mu düşündün diye! Giderken sarıgın vardı, şimdi yok. Niçin? Ne düşündün de çıkardın?

YUNUS: Herkesi kendim kadar önemser, değerli bulurum hiç kuşku yok! Ki bunu en iyi sen bilirsin. Ama o kadar yanlış iş yapan din adamı gördüm ki o mollalarla aynı kıyafeti giyinmeye elvermedi gönlüm. Sonunda çıkarıp atıverdim. Hiçbir kıyafete, o kıyafetin işaret ettiği makama ihtiyacım yok artık.

SENA: O seni çok yaşlı gösteriyordu. Şimdi ne kadar gençsin, ne kadar hoş olmuşsun. Senin bu dünyada bana göre eşin benzerin yok. Şimdi suret olarak da öylesin.

YUNUS: Herkesin eşsiz olduğunu düşünürüm ben.

SENA: Tam da söylediğin gibi! Ama keşke bunu herkes anlayabilse!

YUNUS: Bir gün herkes anlayacak!

SENA: Babam hiç sormadı dedim ya, ben anlıyorum ki o seni çok seviyor ve en sevdiğini sana armağan etmek istiyor!

YUNUS: O aşkı biliyor, hissediyor, insanı hangi duygunun arındıracağını anlıyor.

SENA: Evet aşktan aynen böyle söz ediyor. Mollalar hep eleştirdiler onu, aşkı dünyevî ve süflî buldular. Asıl aşk Allaha yönelen aşktır buyurdular.

YUNUS: İçten hissedilen samimi aşkın hiç fark etmediğini, hep aynı olduğunu bilebilseler keşke! O zaman Allah'ı insanda, daha çok da yunmuş arınmış gönüllerde bulacaklarını da anlayacaklar. O zaman bir koşulsuz sevmeye hedefleri olacak, barış hedefleri olacak, adalet, hak hukuk hedefleri olacak ve güzelleşecek yeryüzü.

SENA: Bunları sen hissettirdin bana, seni sevdiğimce yöneldim önce insan olmaya. Ama ne olur bizim geleceğimizi de düşün, bizi harcama. Onlarla baş edebilmemiz mümkün değil.

YUNUS: Onlar Allah'ı bu dünyadan ve insandan uzaklaştırmaya çalışarak, semanın en uzak katlarına çıkararak, bu dünyaya sahip çıkacaklarını sandılar ve nitekim çıktılar da! Ve o derecede sahiplendiler ki sadece dünyaya sahip olmakla kalmadılar, insanı da mülklerine kattılar, köleleştirdiler.

SENA: Aman Allahım işte senin için, böyle söylediğini bildikleri için azıp kuduruyorlar ya! Bütün bunlarla çalkalanıyor buralar.

2.MÜRİT: (Telaşla girer) Geldiğimizi haber almışlar Yunuscan, yerel zabıta gelip sizi soruyorlar şu an çevrede. İnsanları sıkıştırıyorlar.

Müritcan'a büyük eziyet ettiler. Buraya, size ulaşmaları an meselesi.

YUNUS: Duydum bu ağır muameleyi. Bunu da tahmin ettim elbette.

2.MÜRİT: Yoldaşın Can sana haber gönderdi, yalvarıyor ve kaçıp kurtulmanı diliyor senden! Onu öldürecekler diyor! Asla yaşatmayacaklar diyor!

YUNUS: Önünde sonunda yüzleşeceğiz, kaçarak bir şey elde edemeyiz Can! Gelsinler bakalım, görüşelim bir, ne olacaksa olsun!

2.MÜRİT: Ama söylentilere bakılırsa çok öfkeliymiş. Çok da acımasızlarmış. Yoldaşına çok eziyet etmişler, büyük zulüm görmüş! Hepimizi ebediyen susturmaya çalışacaklarından kuşkuluyum!

YUNUS: Ben bu kadar ileri gideceklerini sanmıyordum. Bize gözdağı vermeye çalışıyorlar bence. Zaten Moğol binmiş omuzlarına, bir de bize mi düşman olacaklar? Tam da bu zamanda? Belli ki ne yapacaklarını, kime saldıracaklarını şaşırdılar!

SENA: Sen demiyor muydun insanları köleleştiriyorlar, azgınlaştılar diye? İşte onu yapıyorlar demek ki!

YUNUS: Evet kanaatim böyle, doğru. Gene söylüyorum, onlar istediler ki ilim bilenler, din tedris edenler bu dünyadan elini eteğini çeksinsin, öte dünyaya yönelsin ve bu dünyayı onların mülkiyetine terk etsin!

SENA: İşte bunlardan dolayı, bu sözlerin yayılmasını önleyemediklerinden, senin için, fitnenin başı odur diyorlar! Ve bu sebeple asla kolay geçmeyecek hınçları.

YUNUS: İstediler ki sadece cennet hayal edilsin ve bu dünyayla ilişki tamamen kesilsin. Bu dünya onlara kalsın, onların bilinsin! Ve Tanrıyı da göğün katlarına çıkarıldıklarına göre bu dünyayı satın almalarına herhangi bir engel de kalmamış olsun.

SENA: Ah Yunus, bu fikirlerin çok tehlikeli oluyor senin için, bizim için, sen bunu anlamıyor musun?

YUNUS: (Kendi kendine devamla) Tanrı her yerde diyorlar ama dünyalarına almıyorlar onu. Çünkü Tanrı adına her şeyi yapabiliyorlar lakin onu satın almaları mümkün olamıyor. Bu sebeple de göklere çıkarmak işlerine geliyor.

SENA: Aman Allahım, ben bunları seziyor anlıyordum ama onlar duyunca çılgına döndüler ve bu ifadeler hiç tartışılmadan o kadar eleştirildi, o kadar aykırı ve fesat olarak değerlendirildi ki büyük şaşkınlık içindeki bu temiz insanları ya ikna edip ya korkutarak kendi

saflarına kattılar!

YUNUS: İstediler ki bu dünyayla ilgilenenler onlar gibi açgözlü olsun, hak hukuk dinlemeyip onlar gibi haram peşinde koşsun, onların kazandıklarından pay alıp sussun! Bu mazlum ahali ezim ezim ezilirken herkes kendi çıkarının peşinde koşsun!

SENA: Şimdi anlıyorum ki durum düşündüğümünden de fena. Farkında değil gibi davranıyorsun ama seni yaşatmayacaklar, seni, sizi etkisiz kılmak için ne lazımsa yapacaklar.

2.MÜRİT: Biz de yapayalnız değiliz sonuçta. Onlar bize dış geçirmeye çalışırlarsa bütün itibarlarını yitireceklerini de bilirler herhalde.

YUNUS: Oysa bilmek istemediler ki kazanç ve kâr düşündükçe kirlenir ruhlarımız. İşte nefesine mağlup olmak budur. Bilmek istemediler ki mülke hiç değer vermeyen, bütün galesi insanlık ve adalet olan dürüst ve çalışkan insanlar da çıkar bu halkın arasından.

SENA: Ben korkuyorum! Ya sen, sen korkmuyor musun? Siz korkmuyor musunuz?

YUNUS: Korkum hakça olanı söylememe engel olamıyor. Kazanmak değil derdim onlar gibi... mal mülk değil. Bu sebeple de kaybedeceğim bir şeyim yok. O zaman da korkum onların korkularının yanında zerre mertebesinde kalıyor.

SENA: Sen böyle devam edersen bu kötülükler bitecek mi?

YUNUS: Kötülük yeryüzünden asla bitmez; çünkü o biterse iyilik de, hak hukuk da dürüstlük de biter. Ama bu fikirler çaresiz insanlara kötülükleri yenecek ışığı hissettirir ve bir kere akla düşünce de bir daha önüne geçilemez olurlar. Merak etme.

(Bir Talip koşarak gelir, çok ürkmüş ve telaşlıdır:)

TALİP: (Pişekâr Talip'i oynar) Ey Sena, Yunuscan, Mürit'im neredesizin? Bakın ki durum hiç iyi değil, haber kötü bilesiniz.

(Yunus'a) Sizin döndüğünüzü hemen öğrenmişler, geldiler, özellikle Yunus Pirim seni sorup ararlar. Gecedен sizi derdest edip götürme niyetindeler sanki.

YUNUS: Telaş etme, git onları misafir et, atlarını ahıra çek, tımar et, sula, yemlerini ver; onlar da yıkanıp temizlensinler, yemek yesinler, yatacak yerlerini hazırla. Ve düşman gibi de davransalar insandır karşıdakiler unutma...

TALİP: Ah Pirim, ama onlar çoktan unutmuşlar insan olduklarını! Söz dinler halleri yok!

YUNUS: Yunus yarın Moğol Komutanla görüştükten sonra sizinle gelecek, merak etmeyiniz de onlara. Sakin ol; onlar bilir Yunus'un yalan söylemeyeceğini, onlara ve hiç kimseye oyun etmeyeceğini.

TALİP: Dilerim dediğiniz gibi olur! (Talip biraz da mahcup, Mürit'le çıkar.)

SENA: Ah Yunus, Yunus'um, onlar bilecekler mi, anlayacaklar mı senin bu ferasetini. Asla bilmeyecekler ve çok acımasız, çok ruhsuz davranacaklar. Ya biz ne olacağız. Bunca çektiğimiz hasretimiz ne

olacak? Aşkımız ne olacak? Korkarım sana da büyük eziyet edecekler!
YUNUS: Onlarla muhakkak konuşmam lazım. Biri anlamazsa, nazarı itibara almazsa öbürü alır, o da anlamazsa öbürü! Bu da bir şeydir. Bu çok uzun bir uğraş olacak, çok da zor olacak ama denenmeli değil midir?

SENA: Ben çok umutsuzum Yunus. Ben çok kederliyim ve içimin acısından geberiyorum. Söylemeye dilim varmıyor ama bana öyle geliyor ki bu gece son gecemiz! Seni alıp götürüp yok edecekler! Bir an önce senden kurtulmaya bakacaklar!

YUNUS: Umutsuz olmaya hakkımız yok Sena, bana, bize bunu yapma! Bunu böyle düşünürsek bütün gücümüzü yitiririz! Yenilmiş oluruz ve umudumuz işte yalnız o zaman biter.

SENA: O zaman senden bir dileğim var! Bu gece bensiz yatma! Sen gidince, senin kokunla avunmayı bana çok sayma, benden bunu esirgeme.

YUNUS: Bu beni gevşetir Sena, bu beni dayanıksız kılar, bu beni daha çok kahreder, bitirir.

SENA: Bunu ben düşünmedim mi sanıyorsun? Gelirsen geldiğin gibi gideceğini bilmedim mi sanıyorsun? Kendimi sensiz bir karanlığa mahkûm olmaya hazırlamadım mı sanıyorsun? Ama bu da benim dayanma gücümü artırır, anlamaz mısın Yunus! Bu da beni ziyan olmaktan, tükenmekten, ölümden kurtarır! (İlk kez el ele tutuşurlar, öne doğru gelirler, birbirlerine sarılırlar.)

YUNUS: (Yunus keder içinde Sena'dan kopar, öne, seyirciye) Ey dost aşkın denizine/ Girem garkolam yürüyem! İki cihan meydan ola/ Devranım sürem yürüyem!

Bülbül olubanı ötem/ Gönül olam ceset tutam / Başımı elime alam/
Yoluna verem yürüyem! (Bu koşuk koroça da ezgiyle yansılır)
(Sahne kararır)

MOĞOL KOMUTAN VE YUNUS

(Moğol Komutan, Yardımcısı, Pişekâr, Asker, Yunus)

(Moğol Komutanın otağı. Komutan, Yardımcısı ile tartışmaktadır ve öfkelidir, adeta bağırarak konuşur)

PIŞEKÂR: Moğolların bölge temsilcisi komutan, yaveri ile konuşuyor otağında. Rahatsızlar ve gerginler biraz! Komutan oldukça kararlı tabi.

KOMUTAN: Evet, biz acımasız davrandık, kaba ve kör bir şiddete başvurduk, çok kelle kopardık, asla duraksamadık! Böyle yapmazsak başarılı olmamız da hiç ama hiç mümkün değildi! Tamam, ama kime karşı ha kime karşı?

YARDIMCI: Hanım, ben de biliyorum... Ama kurunun yanında yaş da yanıyorsa buna ne diyeceğiz?

KOMUTAN: Bu her yerde, her zaman, hep böyle olur, kolay kolay ayıklayamazsın. Bu, yapan için de züldür bilmez miyim? Ama soruyorum sana kurunun yanında yaşın ne işi var o zaman?

YARDIMCI: Efendim, hayat böyledir daima, onlar yan yana dururlar hep, iç içe dururlar. Hal böyledir diye biçelim mi hepsini sıradan; çayırda, biçekte tırpanla ot biçer gibi? Bunu böyle yapmak bizi de hızla tüketip bitirmez mi?

KONUTAN: O zaman sana şu soruyu soracağım: Baktın mı Hacı Bektaş canlarına? Onlarla niye cenk etmiyoruz, onların niye canlarını yakmıyoruz?

YARDIMCI: Ama o bizim marifetimizden değil efendim! Onlar bir başka çeşit insanlar. Onlara kolay kolay dokunamazsın istesen de! Onlarda kin yok, nefret yok, din mezhep, soy sop ayrımı yok; eğrilik, yalan dolan yok; küstahlık kibir yok. Birbirinin malına mülküne namusuna tasallut yok. Hatta mal mülk derdi dahi yok. Mülk Allahın diyorlar... yani herkesin! Onlara dokunan önce kendisi mahcup olur, iptida kendisi rencide olur!

KOMUTAN: Ne güzel söylemektesin! İşte bizim karın deşip kafa koparmışlığımız, göz çıkarmışlığımız başka çeşit insanlara, zalimlere, haksız hukuksuz düzen tutturanlara!

YARDIMCI: Ben de onu söylüyorum, keşke bu kadar masum kalabilsek ama maalesef bu kadar hakka adalete uygun değil yaptıklarımız.

ASKER: (Temenna ile girer) Efendim Hacı Bektaş erenlerinden Yunus diye biri gelmiş sizle görüşmek ister.

KOMUTAN: Geleceğinden haberim var, çağırın gelsin bakalım! (Asker çıkar ve Yunus'u getirir, tekrar çıkar) Adınızı nicedir duyarız, sizi tanımak da bugüne imiş. Hem bizi görmek istemişsiniz, hayırdır inşallah?

YUNUS: Hayrın her şeyde olduğunu düşleriz. Ama zalimlikle âbâd olunmaz, bunu da biliriz.

KOMUTAN: Şekvacı olarak mı geldiniz veya gönderildiniz? Yoksa hesap sormak mıdır meramınız, derdiniz?

YUNUS: Kimseden aman dilemeyiz. Kendimizi toprak gibi kabul ederiz. Her mihnete bağrımız açıktır. Yakınmak gerek ise, şekva lazımsa o lisan salt kendimizdir, kimseye kin gütmeyiz.

KOMUTAN: O vakit bize nedir siteminiz?

YUNUS: Zorba ve zalimsiniz, hukuksuz ve açgözlüsünüz, ukala ve saygısızısınız! Bundan dolayı kırgınız, üzgünüz; lakin size kin duyuyor değiliz. Size düşmanca duygular içinde değiliz. Çünkü siz masum insanların canını acıttığınız kadar kendi kendinizin de düşmanısınız zaten. Tez zamanda kendinizi yıkıp yok edeceksiniz nasıl olsa. Şiddetiniz şiddet, zulmünüz hiddet doğuracak durmadan! Görmez misiniz? Daha çok kirlenmeseniz iyi edersiniz diye düşünürüm. Bunu söylemeye geldim.

KOMUTAN: Bu mudur bizim bahtsızlığımız?

YUNUS: Bu dünyada adaletsiz ve sevgisiz soluduğunuz her bir nefes, gördüğünüz her bir gün bahtsızlığınızdır.

KOMUTAN: Bizim yerimizi kimin almasını dilerdiniz? Hangi iktidar

sahibi daha farklı davranmaktadır, söyleseniz de fikrimiz olsa?

YUNUS: Yerinizi kimin mi almasını isteriz? Doğruluk ve çalışkanlık iddiası, dürüstlük ve adalet kıratı olan kim varsa onun; başkasının, şunun bunun değil.

KOMUTAN: Dünyada emsali var mı bu dediğinizin?

YUNUS: Bir gün mutlaka olacak umududur bizim de olanca gücümüz!

KOMUTAN: Daha çok... ama çokook bekleyeceksiniz ve korkarım hiçbir zaman bu gerçekleşmeyecek!

YUNUS: İnsanoğlu kaç bin yıldır bekledi ama hiç usanmadı. Bir gün kendi özündeki Tanrıyı fark edecektir ve el ele ona yürüyecektir. Bize göre cennet budur, başka cennet bilmeyiz, başka mülk bilmeyiz!

KOMUTAN: Bizim ve gelip Anatolia topraklarında belini kırıp yendiğimiz egemenlerin cenneti çok mu muhal, çok mu imkânsız gelmekte size?

YUNUS: Sizin inandığınızı sandığınız cennet imkânlı olsa buraya mı sarf ederdiniz bütün gayretinizi? Hepimizden önce siz koşmaz mıydınız oraya, herkesten önce sahiplenmek için muhayyel bahçelerini, gül dudaklı dilberlerini?

KOMUTAN: Çok zeki ve bilge olduğunuzu duymuştum. Bu bizi mutazarrır kılmıyor lakin sizinkiler bundan ziyadesiyle rahatsız! Ne yazık ki onlar sizi dinlemeyecek ve korkarım ki onlar sizden sonsuza kadar susmanızı isteyecekler! Bunun da mümkün olmadığını, olamayacağını görüyorum. Bunu isteseniz de başaramazsınız artık. Ok yaydan çıkmış bir kere, belli! Bunu da anlıyorum, görüyorum! Her şey ne kadar karmakarışık! Ne yazık! Yazık!

YUNUS: Onların da çaresizlikleri budur belki! Tıpkı sizin gibi!

KOMUTAN: Hoş kalınız, sizle konuştuklarımızı hiç unutmayacağım.

YUNUS: Ben de sizin dinleme anlama ferasetinizi unutmayacağım! (Yunus çıkar)

KOMUTAN: (Kendi kendine şaşkın) Bu ne dik, bu ne yalın duruş böyle? Bu ne çalmsız, kibirsiz, neşvesiz hal? Bu bilgeliktir yarını kuracak olan, yarın umudunu kıskırtacak olan! Biz neyse de esas buradaki iktidar sahiplerinin işi cidden zor, anlıyor musun?

YARDIMCI: Bu, kişileri aşan bir tezahür sanki! Bu, sanıyorum Anatolia Medeniyetinin binlerce yıldan süzölmüş bilgeliği! Bundan öğrenilecek çok şey var bence!

KOMUTAN: Her zaman ifade ediyorum, biz Moğolları yenecek olan buradaki şaşkın, adaletsiz, zalim iktidarlar ve onların elleri kana bulanmış yöneticileri, askerleri değil, asla değil. Bizi bu tevazu, bu dürüstlük, bu bilgelik, bu sorgulayan masum bakış yener yenerse! Buna karşı yapabileceğimiz bir şey de ne yazık ki yok! Bütün fetihlerin en zayıf noktası da budur zaten! Fethedersiniz ama orada kolay kolay duramazsınız, mutlaka başka şeyler gerekir durabilmeniz için!

ASKER: (Telaşla girer, temenna ile) Efendim Molla Kasım ve yanında bir molla daha sizle görüşmek için geldiler şimdi, huzura çıkmak

isterler! (Çıkar ve Molla Kasım ve Molla'yı getirir)

KOMUTAN: Daha önce de görüşmüştük sizle, tekrar teşrifinizi neye borçluyuz acaba?

MOLLA KASIM: Efendim, sizinle ciddi bir tesanüt içindeyiz malumunuz ve mesele çıkarmadan da vaziyeti idare ediyoruz sayenizde. Lakin son zamanlarda ahali adına sizle başka yollarla da istişare edildiğini haber almış bulunuyoruz. Bu da bizi kaygılandırıyor nihayet!

KOMUTAN: Molla Kasım Efendi, merak buyurmayınız, ne kadar ahde vefa içinde bulunduğunuzu, sözleşmemize ne kadar muti olduğunuzu elbette takdir ediyoruz. Bunda sıkıntı yok. Yalnız müsaade buyurunuz da biz de değişik kanallardan durumu tetkik edelim, yarına dair telakkilerimizi bir manada imtihana tutup daha güvenli ve belirgin hale getirelim değil mi?

MOLLA KASIM: Ne kadar haklısınız, ne kadar düşüncelisiniz! Bunu tabi biz de anlamaz değiliz. Lakin ahalinin içinde türlü muarız haller gösteren, bir kısım fesat hallere tevessül eden bir güruhun varlığından muhakkak siz de haberdarsınız!

MOLLA: Bu bahis mevzuu edilen güruhun ne yazık ki son zamanlarda tesir sahasının genişlediğini de müşahede etmekteyiz ki bu sizin de malumunuzdur.

MOLLA KASIM: Bunları sakın ola ki ciddiye almayasınız. Bunlar ahalinin sükûnetini ifsat etmeye gayret gösteren fitne yuvalarından neşet etmiş, kökü dışarıda ehl-i mütegalibe soysuzlarıdır ki tez zamanda zaten defterlerinin dürüldüğüne inşallah şahadet edeceğiz! Evvel-Allah... elhamdülillah!

KOMUTAN: (Üstü örtülü bir alayla) Bilmez miyim? Ben de nicedir duyarım! Hatta siz da fark ettiniz muhakkak, Yunus Emre adıyla maruf bir gezgin derviş, tesadüf bu ya sizden biraz önce buraya geldi, kendisiyle kısa bir süre münakaşaeyledik.

MOLLA KASIM: (Aceleci davranıp sözünü adeta keserek) Efendim kendisini çokça tanıdığınızı sanmıyorum. Uzun zamandır ahlaka mugayir halleri vesilesiyle uzak memleketlerde seyahat halinde bulunuyordu. Maatteessüf yakın zamanda avdet ettiler, lakin rahat duracaklarını sanmıyorum. Gerçi bir şekilde çaresine bakılacak ve sizin mutazarrır olmanızı behemehâl engellemiş de olacağız inşallah!

KOMUTAN: (Mütebessim) Ah bu iyi niyetinizi nasıl takdir etmekteyiz bir bilebilmeniz. Siz olmasanız bizim işimiz zinhar kolay olmayacaktı inanın bana! Bu keyfiyeti yetkili kurullarda mesele edip konuşacağım ve topladığımız vergilerden payınızı muhakkak ki fazlasıyla almanızı sağlayacağım. Reca ediyorum sakın merak buyurmayınız!

MOLLA KASIM. Efendim o zarif kişiliğiniz aramızdaki tesanütü samimi olarak ihya etmeye fazlasıyla yetiyor, bunu her zaman hissediyoruz.

MOLLA: Maksat fazlasıyla hâsıl oldu diye düşünüyoruz ve bize yüksek müsaadelerinizi arz ediyoruz. Nev-i şahsınıza münhasır nezaket bizi

fazlasıyla mesrur kıldı. Şükranlarımızı nasıl arz edebiliriz gailesini taşıyoruz desek hilaf-ı hakikat olur efendim. Heh heh heh!

KOMUTAN: Bütün bu teveccühe mazhar ifadeler ve zarif haller tamamıyla size aittir kanaatindeyim. Beni her sefer ziyadesiyle şımartıyorsunuz! Asıl size bendeniz müteşekkirim bilirsiniz. Ne zaman tenezzül buyurursanız kapım ve dahi kalbim size açıktır.

MOLLA KASIM: Değerli komutan bizi çok ama çok mahcup ettiniz bilirsiniz. Biz de bunun altında kalmayacağız inşallah! Allaha emanet olunuz! (Çıkarlar)

KOMUTAN: Hah hah hah! Nasıl söylüyordu buralılar... Hey gidi kavanoz dipli dünya! Şu hale bakar mısınız? Bizi bunlar mı yenip yıkacak? Ama fırsatını bulsalar ya kanımıza olanca ekmeği doğrarlar da zinhar kılları kıpırdamaz bunların bilisin! Leş kargası bunlar!

YARDIMCI: Ama şu Derviş Yunus'un başına bir çorap öreceklere muhakkak! Baksana vaziyete uyanmışlar ve gemi çoktan azıya almışlar!

KOMUTAN: Güruh filan diye gammazlıyorlar ya asıl güruh bunlar! Bunlar çok ama çok tehlikeli. Bunlarda insaf, vicdan, insanlık, merhamet, dürüstlük, doğruluk arama! Bunlar Allah'ı çıkarları için dillerine dolamamış olsalar ya bir kere bile Allahın adını anmazlar!

YARDIMCI: Beni asıl şaşkırtan şu ki dünyanın her tarafında bunlar nasıl da birbirlerine bu kadar çok benziyorlar! Hepsi güya dindarlar; güçlüden, iktidardan, devletten yanalar; hepsi çok arsız, riyakâr ve yalancılar; hepsi de duygusuz, izansız, vicdansız ve gaddarlar! Hepsi de ahlakın, adaletin ve hukukun baş koruyucusu görünüyorlar ama hak hukuk, halk ve emek düşmanı bunlar.

KOMUTAN: Hemen hepsi de en küçük menfaatleri için bütün halkı ve vatanlarını satmaya dünden hazır ve razılar! Çok nadir olarak onurlu adamlar da çıkar aralarında gerçi ama o da gelip bizi mi bulacak, bize mi rastlayacak?

ASKER: (Girer) Efendim giderken baş molla beni bir kenara çekti ve dedi ki...

KOMUTAN: Evet, dedi ki...

YARDIMCI: Dur ben tahmin edeyim! Bize bolca hediyeler mi getirmişler yoksa!

ASKER: Efendim getirmemişler ama getireceklermiş!

YARDIMCI: Bolca kavurma, peynir, pastırma, pestil, pekmez!

ASKER: Onlardan çokça getirmişler zaten de bu başka türlü bir şey efendim!

KOMUTAN: Lafı uzatma da söyle bakalım, neymiş hediye etmeyi istedikleri?

ASKER: Efendim o Molla Kasım dedi ki: "Komutanınız ve dahi yardımcısı yıllardır aile ocağına hasret yaşamaktalar. Bu erkekler için az buz bir meşakkat, zulüm, hafife alınması bir çile değildir. Biz halden anlarız. Onlara diledikleri şuhlukta, diledikleri tazelikte, bekâreti ifsat ve izale edilmemiş karı temin etmek bizim boynumuzun borcudur." dedi...

Ha şeyy... “Karı” demedi, yok hayır... hımmmm şeyy... “Kız” haa kız temin edeceklermiş, hem taze olanından efendim!

KOMUTAN: Yapma yahu! (Sahte öfkeyle bağırır) Asker! Ciddi ol bakayım, sahiden böyle mi dediler? Yanlış duymuş olmayasın?

ASKER: Ne diyorlar komutanım, iki gözüm önüme dökülsün! Vallah böyle söylemişler!

KOMUTAN: Of be! İşte buna içilir! (İçki doldurur yardımcısıyla tokuşturur) Her şeyi beklerdim de bunu beklemezdim doğrusu! Pes vallahi, sen çok yaşa he mi Molla Kasım! Hah hah hah... İlahi molla! Hah hah hah!

ASKER: Yanındaki molla da dedi ki, bize bırakırlarsa biz seçip getiririz avratı amma... -bazen karı bazen avrat diyorlar niyeysel- ha ne diyordum, biz karıyı getirürüz amma ola ki beğenmezler paşalarımız, ayıp olur, bir ara bizim oraları ziyaret ederlerse kendilerü, o vakıt bakıp seçeler! dedi. Bu daha isabetlü olur dedi pezevenk!

YARDIMCI: (Önce şaşırıp sonra çok keyiflenip gülerek) Bu lafı nereden duydun? Bunu kim söyledi?

ASKER: Hayır efendim bu lafı başka zaman duymuştum, onlardan duymadım.

KOMUTAN: (Keyifle gülmektedir) Peki anlamını biliyor musun?

ASKER: Efendim, birine avrat bulup becertene buralılar “pezevenk” diyorlar da!

YARDIMCI: Bu asker çok fazla zeki! Aferin bea! Sen buralıların dilini daha önceden de biliyor mu idin?

ASKER: Efendim ben burada öğrendim nasıl diyorlar maalesef!

KOMUTAN: (Neşe içinde gülmeye devam ederek) Bu pezevenk...lere sen de rastladın mı hiç?

ASKER: Efendim parayı verdin mi hani ne diyorlardı... gırla! Yani avrat gani!

YARDIMCI: Yani sen bizden önce uyanmışsın namıssız!

ASKER: Efendim sizin geç uyandığınıza çok masallah... değdi!

KOMUTAN: O niye?

ASKER: Size ikram olunacaklara el değmemiş daha... Onlar şeyyy... neydi? Ha şey, kizoğlankız olacak!

KOMUTAN: Vay namıssız, işi biliyorsun! Hah hah hah!

ASKER: Hayat her şeyi öğreneceksin diyor efendim!

KOMUTAN: Sen de fazlasıyla öğrenmişsin maşallah! (Birden ciddileşir ve sahte bir öfke ile bağırarak) Çık dışarı çabuk! Seni boşboğaz seni! (Asker birden toparlanıp selam verip çıkar) Vallahi yarından tezi yok, hani ne diyorlardı, teftiş... Bir teftişe çikalım bence, zaman kaybetmenin manası yok! İliğim kemiğim kurudu! Kadın yüzüne hasret kaldık!

YARDIMCI: Doğru dersin komutanım, benim de bütün damarlarımda kan değil zehir dolaşıyor ne zamandır. Bu zehirden kurtulmanın zamanıdır! Daha beklersek zehirlenip mortu çekeceğiz

alimallah! (Gülerek oynayarak çıkarlar, sahne kararır)

CANLAR CANI YUNUS

(Koro ile Yunus ve Müritleri aşağıdaki koşuğu müzik eşliğinde yansılarlar)

Hoştur bana senden gelen,
Ya hil'at ü yahut kefen,
Ya taze gül yahut diken,
Kahrın da hoş lütfun da hoş.

Gelse celalinden cefa,
Yahut cemalinden vefa,
İkisi de cana safa,
Kahrın da hoş lütfun da hoş.

Ey padişah-ı lem yezel,
Zat-ı ebed, hayy-ı ezel,
Ey lütfu bol, kahrı güzel,
Kahrın da hoş lütfun da hoş.

NAZİRE

Eğer gönülden değilsen
Yüz kere sözden derilsen
Doğrudan özden görülsen
Ahtın da boş, bahtın da boş

Sevda pazarında yoksan
Güller korusunda koksan
Kâkülüne gevher soksan
Dilin de boş, dinin de boş

Hakkın divanına dursan
Günahlıdan hesap sorsan
Yalnız aşkı eksik kılsan
Önün de boş, sonun da boş (E.Keşmer)

YUNUS EMRE YARGILANIYOR

(KADI, MOLLA KASIM, MOLLA, YUNUS, MÜRİT, MÜBAŞİR – aynı zamanda Kadı Yardımcısıdır, bu rolü Pişekâr oynayacaktır) - İLE MAHKEME AÇILIR. YARGILANANLAR KISMINDA YUNUS VE MÜRİT VARDIR. DAHA SONRA MOĞOL KOMUTAN GELECEKTİR)

(Mürit sakat bir haldedir, konuşurken zorlanmaktadır. Yunus'un ağır bir tazyik altında olduğu, bırakıldığı kırık halinden anlaşılmaktadır)

PİŞEKÂR: Efendiim! Durum epeyce vahim. Kadı Efendi divanına kuruldu bile ve yargılamaktalar Yunus Emre'mizi ve de en yakın müridini. Mollalar ve başta da Molla Kasım bilirkişi olarak mahkeme heyetine dahiller. Hatta o da değil esas görevi Müdde-i umumilik! Biliyorsunuz bu görevin ne manaya geldiğini! Hayırlısı. Bakalım ne olacak gidişat?

KADI: El- iyâzü- billah, Rabbın mübarek adıyla mahkemeyi açıyorum. Bismillahirrahmanirahim! Hazirundan Yunus Emre Efendi, sözü dolandırmayacağım, hakkınızda şikâyetler var. Şahsınıza badi fâsık hallere... zındıklık sapkınlığınıza müteallik kuvvetli emarelere... dair şahadetler mevcut! Ha o kadar mı? Keşke! Ama ne gezer! Maatteessüf o kadar değil! Daha manidar delillerden olmak üzere bazı cönkler... onlardan da maada divan müsveddeleri... dahi elimizde mevcuttur vesselam! Buyurun sizi dinleyelim!

MÜRİT: Bu asılsız suçlamalara verecek bir cevabımız yoktur! Bu iddialar meselenin özünü kasıtlı olarak saptıran değerlendirmelerdir. Söyleyin söyleyeceğinizi, gerisini görelim! Nasıl olsa önyargılarınız üzerinden yürüyeceksiniz.

KADI: Böyle düşüneceğinizi tahmin ettiğimiz için meselenin halli babında ehl-i vukufa dahi başvurmayı ittihaz etmiş bulunuyoruz. Mahkememiz, huzurda bulunan müstesna ilim ve din adamlarına dahi meseleyi münazara etmeleri çağrısında bulundu. Buyurunuz Molla Kasım Hazretleri!

MOLLA KASIM: Efendim dini kaidelerin ciddi şekillerde tebdil, tağyir ve hatta ilga edildiğini müşahede etmiş bulunuyoruz. Oysa sizce de malumdur ki din bu şekilde ifsat edilemeyecek bir kaideler, değerler manzumesidir! Buna dokunan yanar! Biz bunu böyle bildik, böyle öğrendik!

KADI: Âlâ! Din muhakkak ki kutsiyeti üzerinde fikir serdedilemeyecek, edilecekse de büyük âlimlerce düşünülebilecek içtihatlar mesabesindeki meselelere tekabül eden hususlardır nihayet.

MOLLA KASIM: Efendim lazım gelir ki muhtereme soralım, "Cennet

dedikleri birkaç köşkle birkaç huri; onları isteyene ver, bana sen gereksin!” diyorlar... Bir de burun kıvırıyorlar, tenezzül dahi etmiyorlar, bakar mısınız? Bu ifade dinden ahaliyi soğutmaya matuf sayılmamalı mıdır? Mübarek cennet-i âlâyı küçümseyen bu ifadeye ne lüzum vardır Allah aşkına?

KADI: Cidden tuhaf, yani bunlarla uğraşmamak icap eder esasen! Niyet kötü değilse tabi.

MOLLA KASIM: Peki şuna da bir bakalım: Muhterem buyuruyorlar ki “Ararsan Tanrıyı kendinde ara, Kudüs’te, Mekke’de, Hac’da değildir!”

KADI: Ne diyorsunuz? Bu da söylenmiş midir? Tövbe neuzübillah!

MOLLA KASIM: Bu ne demek oluyor düşünebiliyor musunuz? Pöh! Ahaliye deniyor ki efendim, bırakın o mübarek toprakları ziyaret miyaret filan gibi uyduruk şeyleri! Bunlara ne lüzum var değil mi efendim? Hah hah hah! Nerede aranacakmış Allah, kendinde aranacakmış! Haydi bul da göster o zaman ne duruyorsun! Hah hah hah!

KADI: Hah hah! Yani dinimizin beş şartından biri maazallah devreden çıkarıldı bile desenize! Hele şu manzumun tamamı okunsun da bir duyalım diyorum!

MOLLA: Dervişlik baştadır, tacda değildir

Kızılılık oddadır, sacda değildir

Eğer bir insanın kalbin kırarsan

Hakka eylediğin secde değildir

Kabul et Yunus’un ergen sözünü

Tezcek gelir başa geçte değildir

Ararsan Tanrıyı kendinde ara

Kudüs’te, Mekke’de, Hac’da değildir

KADI: Çok ilginç doğrusu! Ben mi yanlış duydum diyorum; bir yerde “kızılılık” deniyor? Bu ne demek, “kızıl” renk bize kan akıtmayı düşündürüyor sanki? Yani bir cinai teşvik kelamı var da biz mi anlayamıyoruz yahut yanlış anlıyoruz acaba?

YRDMCI-MÜB: Efendim başa örtülen kızıl sarıktan da bahsediliyor olmasın? Çünkü yakinen biliyorum ki tam da bu şekilde anlıyor bunu ahalimiz!

MOLLA: Evet, nitekim başlarına, başka memleketlerdekine mümasil olmak üzere bu kızıl sarıkları dahi bağladıkları efendilerimizin

malumlarıdır!

KADI: Bir de dış mihrak öyle mi? Kimlere benzemeye çalışıyorlar acaba? Ümmetin tesanütüne, birlik beraberliğine kast da mevcut öyle mi?

MOLLA KASIM: Muhterem kadı hazretleri, müsaade buyurunuz şu manzumu dahi kıraat eylesün molla efendi! (Elindeki evrakı Molla'ya uzatır)

MOLLA: Çok aradım özledim
Yeri göğü aradım
Çok aradım bulmadım
Buldum insan içinde...

Bu tılsımı bağlayan
Türlü dilde söyleyen
Yere göğe sığmayan
Sıgmış bir can içinde

KADI: Eşşhedü enla ilahe illallah! Çok aramışlar da hiçbir yerde bulamamışlar öyle mi? Allahüteala o kadar uzak ve bulunmaz bir yerde miymiş böyle!

MOLLA KASIM: Efendim, hâşâ Allah yok diyecek de nasıl söylesem diye lafı evirip çevirip, kıvırıp duruyor... şeklindeki kanaatimi ifade etmeme müsaade buyurunuz.

MOLLA: Efendim şu manzumeye de bir bakar mısınız?

KADI: Buyurunuz molla efendi! Biz de ihya olalım nitekim!

MOLLA: Canlar canını buldum
Bu canım yağma olsun
Kâr ve ziyandan geçtim
Dükkanım yağma olsun

İkilikten usandım
Birlik hanına kandım
Derdin şarabın içtim
Dermanım yağma olsun

Yunus ne hoş demişsin
Bal u şeker yemişsin
Ballar balını buldum

Kovanım yağma olsun

KADI: “Dertten şarabı içtim!” öyle mi? Oh be! Afiyet olsun! Hah hah hah! Valla daha neler duyup göreceğiz acaba? Haram mıdır, helal midir diye de mi düşünmedin be adam?

MOLLA: Efendim tam da burada çok alakalı olduğu için şu manzumeyi dahi bir okuyayım müsaadenizle:

Aşk şarabından içtim
On sekiz ırmak geçtim
Denizler bendin aştım
Ummandan taşıp geldim

KADI: Gene şarap öyle mi? Ne buluyorlarsa artık zıkkım olasıcada? Lailahe illallah!

MOLLA KASIM: Efendim, şu konuda haksızlık etmeyelim. Belki mezkûr şiirin manası, hedefi “Aşk şarabından, derdin şarabından içtim!” derken ola ki hakkın sırlarına vakıf olmayı, bir vecd hali dairesinde bu dünyadan ve kendinden vazgeçmeyi kastediyor da olabilir! Lakin ahali bunu böyle mi anlar efendim? Tabi veriyor şarabın gözüne! Cahil ahali bunu başka türlü anlar mı efendim? Ve bu zat bunun böyle anlaşılacağını bilemez mi mesela?

KADI: Tamamen aynı fikirdeyim!

MÜRİT: Çok mükemmel anladığınıza ve yorumladığınıza şüphe yok! Lakin bir noktayı düzeltme lüzumu hissediyorum: Bütün işkencelerinize, bahsettiğiniz zulümlere rağmen bu dünyadan da, kendimizden de vazgeçmek düşüncesinde hiç olmadık. Ama bu dünyanın malını mülkünü sahiplenmeyi ise asla düşünmedik. Düşünseydik en az sizler kadar kirli, vicdansız ve acımasız olurduk! Bundan kuşku yok! Ama size öfke ve kin duymuyoruz. Sizi zavallı ve sefil buluyoruz o kadar. Bir şey daha belirteyim: Bu dünya öbür dünya yok bir dünya var, “vahdet-i vücut” düşüncesi dahi budur! Buyurun utanmadan sıkılmadan devam edin!

(Bir an ses kesilir ve bir şok yaşanır.)

KADI: (Kendine gelmeye çalışarak) Demek bu dünya diyorsunuz ve öbür daimi rahmetler âlemini zinhar yok sayıyorsunuz? Eee! Biz de zaten bu zındıklığın farkındayız! Hakarete de diliniz bir balta maşallah! Hem suçlu hem güçlü derler ya budur. Utanmanız, nedamet duygunuz ise hiç yok!

MOLLA: Hah! Ben bunları Yunus adlı şahsın manilerinden, söyleyişlerinden zaten sezmiş idim!

YRDMCI MÜB: Kadı hazretleri, delilleri açıklamaya devam edelim mi efendim?

KADI: (Öfkesini yenemeyerek) Devam edelim de bu derviş bize çok ağır laflar geçirdi yahu? Mahkemenin kutsi ve manevi şahsına hakaret he mi? Bu ne cüret ey derviş? Bu ne cesaret? Vallahi billahi ilk kere böyle bir vaziyetle yüz yüze geldim dersem iman edinüz!

MOLLA KASIM: Bu ciheti dahi daha evvel tebarüz ettirmiştik nitekim! Bunlar böyle kargaşa ehli şahıslar olup memlekette -şu Latinler ne diyorlardı? Kaos...- evet kaos yaratıp nizamı altüst etme maksadı içinde olmakla övünürler ve zinhar şişmanlık... nedamet göstermezler.

YRDMCI MÜB: Delillerin okunmasına devam edelim diyordum da...

KADI: Buyurun bakalım. Ne dolaplar dönmekteymiş de bizim ruhumuz duymazmış meğer! Of of of!

YRDMCI MÜB: Aşkından yanar yüreğim
Yandıgım bana hoş gelir

Söyler isem sözüm savaş
Söylemezsem ciğerim baş
Bu dünya dopdolu kalleş
Her birinden bir taş gelir

Hakkı gerçek sevenlere
Cümle âlem kardaş gelir

KADI: (Kendi kendine söylenir gibi ağzının içinde konuşur) Şahıs bize kirlisiniz, vicdansızsınız diyor, aşağılıyor, yerin dibine geçiriyor amma velakin cümle âlemi kardaş deyu anıp kardaş deye belliyor? Çelişkiye dahi bakınız ki bir yandan da “Bu dünya kalleşlerle dolu!” deye fikir serdediyor? Hangisi sahihtir, hangisine inanalım be mübarek? (Y.Mübaşir dışarı çıkar)

MOLLA: Efendim şu “Benim dinim aşktır!” ifadesine ne buyrulur? Yani aşk meşk, eğlence, zevk ü safa, işret, cûş u nûş! Ne ararsan var efendim, maazallah!

YRDMCI MÜB: (Telaşla girer) Affınıza mağruren yüce efendimiz!
Moğol komutan ve yardımcısı general geldiler, mahkemeye müşahit olarak katılmayı talep ederler!

KADI: Katiyen böyle bir şeye izin veremeyiz. Mahkemelerimizin Allah

indinde hak için karar ittihaz eyledikleri bilinir ve de bağımsızdırlar her halükarda!

MOLLA KASIM: Efendim, müdahale etmek maksadı ile değildir malum! Kendilerini yakinen tanırım, zaten biz ısrarla davet etmiştik üstelik. Sanırım o davete icabet etmek üzere burada bulunmaktalar. Son derece zarif ve kibar bir şahsiyetler kendileri. Kaldı ki aramızdaki mukavelelere göre kazai meseleler de onların ilgilenecekleri işlerdendir hatta. O bakımdan...

KADI: Peki peki, davet edin girsünler bakalım! (Komutan yardımcısıyla girer)

KOMUTAN: Özürlerimizi kabul buyurunuz Muhterem Kadı Hazretleri, biz sadece müşahede maksadı ile gelmiş bulunuyoruz. Siz devam ediniz, bize bakmayınız! (Uygun bir yere otururlar, Kadı dahi temennalarda bulunur diğerleriyle)

KADI: Meseleyi siz dahi biliyorsunuz sanıyorum. Muhakeme safhasındayız lakin deliller sanıkların oldukça aleyhlerinde ve işbu durum ise oldukça vahim görünüyor! (Tekrar yargılama işlemine döner)Sanığa soruldu: Bu lafzı edilen kalleşliğe dair bir misal verebilir misiniz? Kimdir “kalleş”?

MÜRİT: Böyle bir misal olsa vermez miyiz? Ama sizin de gördüğünüz gibi yok!

KADI: Cidden bu kanıda mısınız acaba? Öyle ya şiirde böyle söylendiğine göre?

MÜRİT: Esasen var, bu kalleşliklerin canlı misali var! Hem de... hem de... burada! Gözünüzün önünde üstelik!

KADI: (Şaşırarak) Burada mı?

MÜRİT: Evet burada!

KADI: Burada ise söyle bakalım kimmiş, biz de öğrenelim öyle ya!

MÜRİT: (Herkesi tek tek bakar, her birinin adını söyleyecekmiş gibi yapar, bekler) Biz! (Beklenmeyen bir cevaptır, durulur bir süre) O kalleşliği yapanlar... biziz! Başkası olabilir mi sizce!

KADI: (Biraz durur, bekler) Kinaye olsun diye konuşmaktasınız belki ama “Hakkı gerçek sevenlere cümle âlem kardaş gelir!” diye ifade

edilince biz ne oluyoruz bu durumda?

Biz âlemi kardeş kabul etmeyince Allahı sevmemiş mi oluyoruz, fasık mı oluyoruz? Bu nasıl bir suçlamadır böyle, bu ne hadsizliktir, bu ne arsızlıktır? Bu ne çirkin bir cürettir? Bu laf size saçma gelmiyor mu acaba? (Komutana açıklama yapma gereği duyar. Dönerek) Efendim, bir de siz bakınız ne dediklerine!

MOLLA: (İştahla okur tekrar)

Ey aşıklar ey aşıklar

Aşk mezhebi dindir bana

Bugün gördüm dost yüzünü

Kamu yas düğündür bana

Efendimiz bir koşuğunda da şöyle söylemiş Yunus Derviş: (Evrakları karıştırır önemseyen gayretle okur) “Yetmiş iki millete suçum bu kardaş derim!”

Bir yerde de şöyle bir sözü daha var: “Varlığın sırrına eren ağyarı yar bilir!” demiş mesela.

Gene şöyle deniyor bir koşukta:

Din ve millet sorar isen

Âşıklara din ne hacet

Aşık kişi harap olur

Bilmez ne din ne diyanet

MOLLA KASIM: Buradaki aykırı ifadeye dikkat edilsin efendim!

KADI: Cidden çok manalı bu, bu son okuduğunuz koşuğu tekrar bir okusanız diyorum!

MOLLA: (İştahla okur)

Din ve millet sorar isen

Âşıklara din ne hacet

Aşık kişi harap olur

Bilmez ne din ne diyanet

KADI: Eee bunun neresini müzakere edip düzeltelim bilmem ki? Vah ki vah! Bunlar dinden imandan çoktan çıkmışlar yahu! Lailaheillallah! Muhammeden resûlallah!

KOMUTAN: (Alaycı gibi bir dille) Ben koşuktan çok anlamam ama bu koşuk güzel geldi bana doğrusu! Fikir taze ve anlayış farklı! Daha ne olsun! Aslında gerçek şiir de budur belki, bu olmalıdır!

KADI: Yani size biz kardaş gibi mi geliyoruz mesela?

KOMUTAN: Bu mümkün olamayacak bir şey değil diye düşünüyorum. Böyle düşünmüyorsak bu biz insanların eksikliğinden, yanlış şartlanmalarımızdan da olabilir kanımca!

KADI: Keşke öyle olsa kim istemez ama olmuyor, olamıyor yine de değil mi?

KOMUTAN: Belki bir gün bütün bunlar mümkün olur ve o zaman daha az kan dökülür veya hiç dökülmez; dünya çok daha yaşanası bir yer olur!

KADI: Hah hah hah! Belki ama biz göremeyiz o dünyayı, hem de hiçbir zaman! O çok muhayyel bir masaldır herhalde!

MOLLA KASIM: (Komutan'a) O da sizin gibi düşünüyor: (Şiiri bulup okur)

Sen sana ne sanırsan

Ayruğa da onu san
Dört kitabın manası
Budur eğer var ise

KOMUTAN: İyi şeyler dileyip umut etmek güzelleştirir insanı, insanlığı! Bir muharip olarak benim bu fikirleri beğenmem hiç doğru değil, asla değil ama nedense bunlar çok doğru ve umut vadeden maniler gibi geliyor bana! Bunlar boş düşünceler değil bilesiniz.

KADI: Şeytan da hiç boşa atmaz, çoğunca on ikiden vurur ama şeytandır neticede!

KOMUTAN: Bunu siz kendiniz takdir ediniz! Biz ne de olsa düşman unsurlarız, size, doğru yol şudur dememiz icap etmez. Öyle değil mi sizce de?

KADI: Hah hah hah! İlahi komutan, çok mert bir tavırla ve açık sözle ifade ediyorsunuz! Muhterem şahsınızla tanışmaktan cidden mütehassis oldum.

KOMUTAN: Bir fatih düşmanın bile saygısını kazanmak mecburiyetindedir. Başka türlü fatih olunamaz! Yüksek makamınızın teveccühüne şükranlarımızı arz ederiz. Bize müsaade ediniz! (Yardımcısıyla çıkmak üzeredir)

MOLLA KASIM: Muhterem komutanım, daha önceki kavlimize göre misafirimizsiniz bu gece! Unutmadığınızı umarım! Yanılmıyorum değil mi efendim?

KOMUTAN: Hiç unuttur muyum Molla Kasım Efendi, hiç unuttur muyum! Hem unutulacak şey mi! Misafirperverliğinizi görmeden, yaşamadan dönmek önce size saygısızlık olmaz mı? Elbette şimdilik müsaadenizi diliyoruz, hürmetler arz ederek! Hah hah hah! (Çıkarlar, mahkeme heyeti de temennalarda bulunur.)

MOLLA KASIM: Efendim müsaade ederseniz bir ara versek mahkemeye diyorum.

KADI: Pekala, bir müddet ara veriyoruz, sanıkları çıkarınız dışarıya. (Yunus ve Mürit çıkarılır)

MOLLA KASIM:Efendim bugünlük ara versek diyorum, malum misafirimiz var ve ağırlamak iktiza eder. Mahcup olmayalım kendilerine.

KADI: Peki Molla Kasım Hazretleri, bugünlük bitirelim o zaman. Yarın ola hayrola. Fakat Moğol Komutan da mahkemeyi şereflendirdiğine göre, onlar dahi meselenin ehemmiyetini takdir ediyorlar demektir bu! Biz burada tarihi bir karar üzerinde hüküm ihdas edeceğiz Allahın müsaadesiyle...

MOLLA KASIM: Deruhte edilen vazife muhakkak fevkalade öneme haizdir ve milletin selameti için elzendir. Cenabı Hak yar ve yardımcımız olsun inşallah! (Mahkeme boşalırken sahne kararır)

MERAMIN NEDİR YUNUS?

(Yunus, Müritler ve Koro müzikle koşuğu yansılar)

İster idim Allah'ı buldum ise ne oldu
Ağlar idim dün ü gün güldüm ise ne oldu

Erenler meydanında yuvarlanır top idim
Padişah çevganında kaldım ise ne oldu

Erenler sohbetinde deste kızıl gül idim
Açıldım ele geldim soldum ise ne oldu

Alimler ulemalar medresede bulduysa
Ben harabat içinde buldum ise ne oldu

İşit Yunus'u işit yine deli oldu hoş
Erenler manisine daldım ise ne oldu

NAZİRE

Deli sevdaya düştüm
Arı namusu aştıım
Halkın gönlüne taştıım
Doldum ise ne oldu

Haksızı hep kollayan
Zalimi masum bulan
Kalbi toy cahil idim
Bildim ise ne oldu

Özgeyi yar bilirdim
Aşktan azıp delirdim
Bu devran ahkâmını
Sildim ise ne oldu

Her davamdan vazgeçtim
Ben halk yolunu seçtim
Aşkın zehrini içtim
Öldüm ise ne oldu (E.Keşmer)

(Karanlık dehlizlerden işkence sesleri yükselirken perde ona uygun müzikle kapanır)

2.PERDE

HAKKI HAKLTA BULMAK

(Halk Korosu Yunus'a bağlılığını, desteğini, dayanışmasını müzikle yansılar.)

HALK KOROSU: Ey Yunuscan!

Bil ki:

Sana hançer kesilen hışım bizedir!

Sana yönelen nefret kalbimizdir

Sana zehir olan hınç gönlümüzüder

Sana azap olan öfke göğsümüzüder

Ey Yunuscan!

Bil ki:

Sen sevgi yollarını gösterdin bize

Sen umut ışıkları saçtın yüreğimize

Sen yetiştin zorda, dar günümüzde

Sen yoldaş oldun güçsüzümüze

CAN YUNUS

Eylen Yunus eylen biz de varalım
Senin dertlerini biz de soralım
Ölüm kalım varsa biz de bilelim
Şimdi durma artık zor günün gelsin

Kıyam olacaksa olsun görelim
Halk için onuru yere serelim
Eğer can gerekse biz de verelim
Dikilsin ağacın dar günün gelsin

Böyle korkmak ile dirlik olur mu
Zalime göz yuman birlik olur mu
Kahrolup ölene körlük olur mu
Söyle sözlerini ar günün gelsin (E.Keşmer)

ZINDANDA YUNUS İLE SENA'NIN BULUŞMASI:

(Yunus gözetim altındadır, Sena kamufle kıyafetle gelir ve Yunus'la tutulduğu mahzende-zindanda buluşur. Arkada bir yerde mürit ya da müritler de vardır. Yunus şaşırır:)

PIŞEKÂR: Yunus zindandadır artık! Vebali büyüktür malum! Ama Sena kız, şu Taptuk Emre'sinin kerimesi çılgın gibidir ve ne yapıp eder bulur orada da Yunus'unu!

YUNUS: Sen! Sen ha? Nasıl gelebildin?

SENA: Bekçiyi ayarladık, zor olmadı. Nasılsın Yunus'um, sen buralara koyulacak ne yaptın Allah aşkına? Bu ne hal? (Sarılır Yunus'a)

YUNUS: Biliyorduk bunu, hazırlıklıydık buna! Ama bunlar sana olan aşkımı üçe beşe ona katladı. Ve dayanılmaz oldu, anlar mısınız?

SENA: Çok korkuyorum, çok kaygılıyım. Öldürecekler seni Yunus, sizi yaşatmayacaklar! N'olur anlayın bunu. Memleketten çok kötü haberler geliyor. Dayanamıyorum!

YUNUS: Evet, çok zalimler, acımasızlar, çok düşmanca davranıyorlar! Zalimlikte Moğol'u bile geride bıraktılar! Ne hazin bir durum!

SENA: (Yunus'un elini tutar önce göğsüne sonra karnına bastırır) Çok bedbahtım, ölüp ölüp dirilirim, kahrolurum! Ben sensiz seni büyütürüm etimde, yüreğimde, kanımda, karnımda... Ya sen bilir misin bunu? N'olur bizi düşün biraz! Senin ölümüne dayanmamı bekleme benden!

YUNUS: İşte bundan korkarım yalnız. Sana sensiz sığınırım, sana karışır bensiz kalırım, ben de ölürüm her dem.

SENA: Bu derdi kime söyleriz? Dilsizler haberini kulaksız dinleyesi... Dilsiz kulaksız sözü can gerek anlayası.

YUNUS: Biz sevdik aşık olduk, sevildik maşuk olduk! Gerçek erin bu yolda yokluktur sermayesi!

SENA: Anlamaktayım ama katlanmak ne mümkün, inanamayacağın kadar çok kederdeyim!

YUNUS: Ben de isyan içindeyim ama benim isyanım beni öfkeye boğmamalı. Yoksa kaybederiz ve çektiklerimiz boşa gider.

SENA: Hiç umut var mı diye soramıyorum bile! Çünkü yok biliyorum!

YUNUS: Umudumuz olmazsa yeniliriz ve insanlık kaybeder, hepimiz kaybederiz!

SENA: Biz kendimizi feda mı edeceğiz?

YUNUS: Hayır bir kişinin bile feda edilmesi fikri umutsuz ve ölümcül bir fikirdir.

SENA: Ama çaresiziz, görüyorsun!

YUNUS: Ne olursa olsun yaşamakta ayak direyeceğiz ve sevmeye, ne olursa olsun sevmeye devam edeceğiz... Çünkü sevmek kurtuluştur... Sonunda sevgi kazanacak! (Müzik tartımıyla, Sena'dan seyirciye yönelerek)

Ben gelmedim dava için

Benim davam sevi için

Gönüller dost evi için

Gönüller yapmaya geldim... (Bu ses ezgiyle çoğalır yankılanır ve devam eder)

NAZİRE

Bir dünya büyüttüm elimde

Bir aşk yarattım dilimde
Bir güneş ağdırdım yolumda
Alana satmaya geldim

Halkın derdiyle kahroldum
Kendini bitiren zehroldum
Bir umut yaratıp dehroldum
Bir gönül tutmaya geldim (E.Keşmer)

SENA: Düşmanımızı da mı, kanımıza susamış Molla Kasım'ı da mı?
Onu da mı seveceğiz? Herkese zulmeden komutanı da mı seveceğiz?

YUNUS: İşte zor olan da bu ya! İmkânsız görünen de bu ya sevdiğim!
Çünkü bize "düşman" yok! Bize "düşman" bilip anlamamaktır, kör olup
kalpsiz, ruhsuz kalmaktır... Bütün insanlığa acılar çektiren asıl bu
bahtsızlıklardır!

SENA: Buna karşı savaşmak lazım öyle mi?

YUNUS: Savaşmak lazım tabi, hem de nasıl savaşmak! O bahtsızlıkları
bütünüyle yeninceye kadar ve tabi sevgiyle, aşkla, büyüyerek, dünyayı
sevgiye doyurarak savaşmak!

SENA: Sevgilim, biz böyle yapmakla, kendimizi feda etmekle savaşmış
mı oluyoruz peki?

YUNUS: Hem de nasıl! En büyük savaş bizimkisi... Anlamaz mısınız?
Onların savaşı ve yengisi kendileri soluk aldıkları sürece... Oysa bizim
savaşımız soluk alındığı sürece devam edecek! Farkı ve büyüklüğü
göremez misin?

SENA: Ben hiç sana doyamayacağım. Çocuğumuz senin yüzünü bile
görüp tanıyamayacak?

YUNUS: Hayır, umutsuz olma... Aşkımız bizim yenilmez gücümüzdür.
Biz kazanacağız! Bizim mutluluğumuza imrenecekler dünyaya sahip
olanlar! Ya bunu hissetmez misin?

SENA: Ben aşkımızın büyüklüğünü bilirim yalnız! Ama büyüklüğü
kadar da bizi kahrettiğini bilirim!

YUNUS: Budur bizi ölümsüz kılacak olan! (Müzikle fantastik bir alan
oluşur)
Al gider benden benliği

Doldur içime senliği
Gel sen bunda öldür beni
Varup anda ölmeyeyim! (Bu ses –dörtlük- boşlukta yankılanır ve tekrarlanır)

Bir gün herkes gülecekse
Haklı hakkın alacaksa
İnsan değer bulacaksa
Ben kendimi bilmeyeyim

Söyle artık âlem duysun
Herkes değerini bulsun
Her canlının karnı doysun
Önde durup bulmayayım (E.Keşmer)

SENA: Öyle bir coşkuyla söylemekte sin ki çocuğumuzun doğacağını dile getirip mutluluğunu yaşayamaz olurum!

YUNUS: Ama ben bilirim. Her çocuk herkes için, insanlık için yepyeni bir umuttur! Bunu da bilirim.

SENA: Çocuğum babasız büyüyecek! Ben çıldırmış bir divane, ben deli olacağım, ben yaşayamayacağım, ben de senin gibi öleceğim!

YUNUS: Aşık olan kişiler deli olağan olur!
Aşk nedir bilmeyenler ona güleğen olur! (Ses ve müzik yankılanır)

SENA: Bu seni son görüşüm mü ey Yunus? Bir şey söyle bana?

YUNUS: (Gider Sena'yı göğsüne yaslar ve seyirciye bakarak... Ancak boşlukta sesi yansılır)
Gönlüm düştü bu sevdaya...
Başımı verdim kavgaya
Boyadı aşk beni kana
Gel gör beni aşk neyledi...

SENA: (Yavaşça Yunus'tan ayrılırken el ele kalırlar ve öne doğru çıkarlar ama sanki birbirlerine veda etmektedirler, sanki biri çekiyor da onlar ellerini bırakmıyor gibidirler... Sesleri yansılır)
Aşkın beni mest eyledi!

YUNUS: Aldı gönlüm hasteyledi...

SENA: Öldürmeye kast eyledi...

YUNUS: Gel gör beni aşk neyledi...

SENA: Gözüm seni görmek için

YUNUS: Elim sana varmak için...

SENA: (Ağlamamak için kendini zor tutmaktadır)
Bugün canım yolda kodum...

YUNUS: Yarın seni bulmak için...

SENA: (Elleri kopar, bir an tuhaf bir yabancılaşma ile birbirlerini boşlukta ararlar sanki ve o sanallık içinde, büyük bir kederle... Efekte bir fırtına salınımı müzikle yankılanır, biraz daha uzağa, sahnenin iki zıt yanına doğru sürüklenirler... Sena sitemle adeta bağırır:)
Nideyim gönlümü aşktan usanmaz!

YUNUS: Varup aşka düşer hiç bana tınmaz

SENA: Döner gönlüm bana öğüt verir boş

YUNUS: Aşık olan kişi aşktan usanmaz... (Boşlukta adeta birbirlerini aramaktadırlar... Sonra dönüp ön ortada yüz yüze gelirler, burun buruna dururlar ve birinin dediğini öbürü tekrarlar... İlk sözü büyük bir teessürle Yunus söyler sevgilisini süzerek, yüz yüze bakarak oldukları yerde dönerler... Ses yansılanabilir:)
Ben bir acep hale geldim!

SENA: Ben bir acep hale geldim...

YUNUS: Kimse halim bilmez benim...

SENA: Kimse halim bilmez benim

YUNUS: Ben söylerim ben dinlerim...

SENA: Ben söylerim ben dinlerim...

YUNUS: Kimse dilim bilmez benim...

SENA: Kimse dilim bilmez benim!

YUNUS: (Birbirinden bağımsızlaşarak ayrılırlar ve seyirciye son sözlerini vasiyet gibi söylerler:)
Kişi aşık olmak gerek

SENA: Maşukunu bulmak gerek

YUNUS: Aşk narında yanmak gerek

SENA: Başka narda yanmaz ola! (Döner ve Yunus'un aksi yönden çıkmaktadır, büyük bir keder içindedir. Tam çıkacakken uzak köşedeki Yunus'a bakar. Yunus da aksi geri köşeye ona bakarak gayrı ihtiyari yürür ve oradan birbirlerine bakarken... Yunus'un sesi boşlukta kederle yankılanır:)

YUNUS: Ne gam bunda bana... bin kez ölürsem...
Anda ölüm olmaz... ölmezem ayruk...

Söyler aşk dilinden bunları Yunus...
Eğer aşık isem... ölmezem ayruk... (Sena ağlayarak çıkıp gider, Yunus ağlamaklı ortaya yürür, bir süre sessiz kalır...)

(Sena'nın: Bu seni son görüşüm mü ey Yunus? Bir şey söyle bana? Çocuğumuz babasız mı büyüyecek! Ne olacak sonumuz? Elveda ey sevgili! Elveda ey Yunuscan! sözü boşlukta bir süre tekrarlanarak yankılanır)

YUNUS: (Müritlere döner ve çok mutsuzdur.) Aslında Sena'ya da size de hak vermiyorum değilim. Bir kişinin kalbini kırmak bile çok büyük bir insafsızlık değil midir? Ben bu insafı gösteremeyerek en sevdiğime büyük acılar yaşatıyorum işte! Hiç kimsenin kalbini asla kıramazken, incitmeyi düşünemezken en yakınım olanı incitiyorum herkesten önce! Onun yüreğini paralıyorum söz dinlemezce! (Müzik devam eder)

YUNUS'U İKNA VE ÖLÜMCÜL PAZARLIK

PIŞEKÂR: Ve beklenen olur nihayet, Molla Kasım, yardımcısını gönderir Yunus'a, elbette bir pazarlık içindir bu çaba!

(Molla yanında görevli askerle zindana gelir, Yunus ve Müritlerle konuşur)

MOLLA: Yunus Efendi, sizle durumu müzakere edeyim diye geldim. Yanlış anlamayınız, başka bir maksadım yok.

YUNUS: İyi ki geldiniz üstadım, hoş geldiniz. Neyi yanlış anlayalım ki konuşmak görüşmek asıl bizim dileğimiz.

MOLLA: Ne güzel ifade ettiniz, sağ olunuz. Malum kötü zamanlardan geçiyoruz efendim, devir birlik beraberlik devri, memleketin milletin selameti için dayanışma, kuvvetli olma devri.

YUNUS: Tamamen aynı şeyleri düşünüyoruz.

MOLLA: Âlâ, bundan ziyadesiyle memnun oluruz. O zaman sormak isterim size, neyi paylaşamıyoruz?

YUNUS: Muhterem efendim, mesele çok basittir esasen: Bakınız bu ahali kaç çeşit baskı altında çığlık çığlığa, sefalet kol geziyor, halk açlıktan, hastalıktan, çaresizlikten kırılıyor. Memleket kaç türlü işgal altında, görüyorsunuz. Bu insanların hiçbir umarı yoktur. Kanunsuzluk, hukuksuzluk almış yürümüş, milletin elindeki avucundaki talan ediliyor.

MOLLA: Biz de biliyoruz bunu! Biz de görüyoruz.

YUNUS: Görmeniz yetmiyor efendim, bu halkı ezip köleleştiren her fikrin, her hareketin karşısına dikilmek de gerekiyor, onların yanında durmak da gerekiyor.

MOLLA: Biz birbirimize düşersek nasıl duracağız peki?

YUNUS: Ben de bunu söylüyorum, kendi çıkarlarımızın değil, samimi olarak, ahalinin dirliği peşinden gidersek hiçbir meselemiz kalmayacak. Her badireyi atlatabilir bu halk, yeter ki kendi yanında durulduğunu; eşkıyanın, sömürgenlerin, zalimlerin yanında değil kendileriyle beraber olunduğunu bilebilsinler. Moğollar da vız gelir o zaman.

MOLLA: Ama ahalinin fikrini bulandırmamak, isyana, kargaşaya sebep olmamak da gerekli değil midir bu dediklerinizi yaparken?

YUNUS: Ah efendim, ben ne diyorum siz neler anlıyorsunuz? Ne bulanması efendim ne isyanı? Millet ekmek derdinde, insanlar yoksulluktan, açlıktan kırılıyor!

MOLLA: Yunuscan, haklısınız ama bu işler sizin dediğiniz gibi hallolamaz. Siz de bunu görünüz. Ne demiş atalar: Ya devlet başa, ya kuzgun leşe! Bizim asıl meselemiz budur. Siz de bunu anlayın.

YUNUS: Ahalisi böyle yerle yeksan olan devleti ne edeyim ben? Siz de bunu anlayın!

MOLLA: İddianızdan, inadınızdan vazgeçmiyorsunuz öyle mi?

YUNUS: (Manidar, anlamlı gülümseyerek) Biz çoktan vazgeçtik de ahali

vazgeçmiyor efendim, onlar vazgeçmiyor, görüyorsunuz! Bu sebeple de kan akıyor maalesef!

MOLLA: (Öfkelenir) Tabi ahaliyi böyle zehirlerseniz, böyle ifsat ederseniz, ahali vazgeçer mi isyandan, homurdanmaktan, yüzlerce yıllık geleneğe, İslamî akaide, devlete, düzene karşı koymaktan?

YUNUS: Teklifiniz nedir üstadım?

MOLLA: (Öfkesi daha da artar ve kararlı, kindar bir dille) Yunuscan, açık konuşacağım: Bu devlet kendine kalkan eli kırar, kendine diklenen kafayı, kendine söylenen dili behemehal koparır! Vallahi de koparır, billahi de koparır! Şimdi karar verin! Susup aradan çekilecek misiniz yoksa boy ölçüşmeye devam mı edeceksiniz?

YUNUS: Bizim derdimiz, söylemimiz asla bir boy ölçüşme manası taşımaz gerçi, Ama siz öyle anlıyorsunuz ne yazık ki! Bunu canlara da sorayım isterim! (Zindandaki müritlere döner) Muhterem yoldaşlar, vakit ölüm kalım vaktidir diyor Mollamız! Siz ne dersiniz?

MÜRİT: Yunuscan, senle aynı fikirleri paylaşmasak burada işimiz ne! Hangi kişisel sebeple kelle koltukta yürünür, söylesenize? Biz bu millete gönül verdik doğru! Çünkü biz Hakka gönül verdik, doğruluğa, adalete, insan olmaya, insan-ı kâmil olmaya gönül verdik! Mala mülke değil, menfaate değil! Lakin bu aşamada kendimizi kurban etmenin bir yararını görmemekteyim. Katiyen can kaygusuyla değil ama yaşamamız ölmemizden daha çok şeyi değiştirir diye düşünüyorum. N' olur beni bağışlayınız!

2.MÜRİT: Korkumuz bizi hiçbir zaman esir edemedi Yunuscan! Bunu hepimiz biliriz. Ama ölmek de bizim gibi hayatı savunanlara yakışacak bir tercih değildir diye düşünmekteyim. Ama yanlış veya doğru sen ne karar verirsen biz daima seninleyiz! Bunu böyle bil Pirim!

YUNUS: (Durur düşünür, dolaşır) Bir inat uğruna değil, bir iddia, öfke için de değil, kin duygusuyla da değil ama suçsuz yere itham edilip haksız hukuksuz hayatımıza son verilecekse, bizim aman dilememiz, zulme boyun eğmemiz züldür! Tarih bizi affetmez.(Kederli) Yolunuz açık olsun Molla Efendi. Söze sohbeğe değer verdiğinizizi düşünüp sizi hayırla yad edeceğiz yine de, bilirsiniz! Yolunuz açık olsun!

MOLLA: Ben yine de bu teklifi sonuna kadar düşünüp değerlendirmenin size hayrı dokunacağını aklınızdan çıkarmasanız diyorum. Biz sizden gene de bir hayırlı haber beklemeye devam edeceğiz. Görüyorum ki Taptuk Emre Pirin kerimesi Sena Hatun da sizi ikna edememiş! (Molla

çıkar)

2.MÜRİT: Demek Sena Canın buraya gelebilmesine özellikle göz yumdular! Şunların kurdukları düzene, uyanıklığa bakar mısınız? Vay be!

MÜRİT: Bize uzlaşma öneriyorlar! Zalimliklerine, adaletsizliklerine göz yummamızı öneriyorlar! Vay be!

ZİNDAN SAATLERİ

(Müzik devam eder ve büyük bir keder ve sessizlik vardır)

Bunca keder ile bunca kahr ile
Edalı yar sana varabilmezem
Ezelden bozulmuş kahhar dehr ile
Kaybolan canları sorabilmezem

Bunca zulüm acı neden revadır
Bu dünya malına tamah hevadır
Kırılmış kalplere sevgi devadır
Bundan başka umut görebilmezem (E.Keşmer)

(Bir süre müziğin ezgisi sürer ve Mürit söze girer)

MÜRİT: Yunus Pirim, çok kederlisiniz biliyorum ama izniniz olursa çok gülünç bir şey söyleyeceğim!

YUNUS: (Kederli bir halde) Bu andan sonra fark eder mi? Ne söylersen söyle can!

MÜRİT: Bir söylence yaymışlar senin için Pirim! Taptuk Emre Dergahında kırk yıl odun taşımışsın da, dergaha bir tane bile eğri odun getirmemişsin! Soranlara da...

YUNUS: “Bu dergahın kapısından odunun bile eğrisi giremez!” demişim öyle mi?

MÜRİT: Aa! Pirim siz de mi duydunuz bunu?

YUNUS: Esasen ilk bakışta insanın hoşuna da gidiyor. Ama ulaşılmaz bir efsane yaratmayı, gerçeği masallara bulamayı ve hayatımızdan uzaklaştırmayı seviyoruz ne hikmetse.

MÜRİT: Pirim söyledikleriniz çok doğru da ben şuna da şaştım: Siz dergâha daha doğmadan birkaç yıl önce kapıldınız herhalde! Kırk rakamında böyle ısrar edildiğine göre!

YUNUS: Başka işi gücü, becerisi yoktu da kırk yıl sadece odun mu taşıdı deyip gülmezler mi halimize acaba?(İstihza ile güler) Hah hah!

2.MÜRİT: Bir de odunun çıralısını, meşe olanını da değil çubuk gibi dosdoğru olanını seçip taşımışsınız ayrıca! Öyle olunca da o odun hiç ısıtmaz bilir misiniz, pır diye parlayıp sönüverir! Onun için yazık olmuş, boşa gitmiş emeğiniz! Hah hah hah! Bence odun işini bile becerememişsiniz manası çıkmaz mı bundan?

YUNUS: Şuraya bakar mısınız, memlekette hak hukuk kalmamış, ne devlet gibi devlet, ne nizam intizam var! Ortalık talan ediliyor, eşkıyalar halkı soyup soğana çeviriyor; çekik gözlüler öte taraftan... Onlar benim kırk yıl odun taşıyıp kendi halinde mendebur, sefil bir aymazlıkla yaşayıp gittiğimi anlatıp duruyorlar! Vah ömrüm, gülsük gülünecek zaman değil, ağlasak bize zül gelir!

MÜRİT: Salt bu olsa öpüp başımıza koyalım! Lakin çok daha başka dedikodular da yaymaya, bizi silip yok etmeye çok uğraştılar! Hâlâ da uğraşıyorlar!

YUNUS: Kolay mı fincancının katırlarını ürkütmek? Yanına koymazlar adamın, biliyorum! Ödetiyorlar işte bir biçimde, çekiyoruz ceremesini!

MÜRİT: Bir de söylenir ki Pirim, siz kırk yılın sonunda bıkip usanmışsınız ve kaçmışsınız kırk yıl kapıldığınız Taptuk Emre Dergahından! Kırk yıllık sadakat boşa gitmiş hemen de!

YUNUS: Şeyhin kızını da mı gözümüz görmez olmuş? O dedikoduyu nasıl unutuvermişler?

2.MÜRİT: Hani insan bıkip usanınca gözünü karartıyor demek ki!

YUNUS: Oldu olacak bari kızı da kaçırıysaymışım! Yalnız mı kaçmışım cırl cııldak?

MÜRİT: Tamamen öyle... Yolda başka dervişlere rastlamış yoldaş olmuşsunuz. Onlar da bir yerlerin kaçkını mıdır bilinmez! Derken gün dönmüş, yemek zamanı gelmiş ama herkes adem baba, yani cep delik cepken delik!

YUNUS: Eee! Derviş de olsan ermiş de olsan karın boşluğu başa bela!

MÜRİT: Ben de tam bunu söyleyecektim. Her gece bir derviş dilemiş vee...ne olmuş bilin bakalım? Gökten bir sofraya inmiş... inmiş amma bir sor ki ne sofraya!

YUNUS: Kuş uçmaz kervan geçmez yolların boyunda çalıkların arasında bir de krallara seza ziyafet ha!

MÜRİT: Aynen hayal ettiğiniz gibi Pirim! Bir tamam tam edilmiş!

YUNUS: Oldu olacak ipek çarşafly yün yatak, atlastan yorgan, kuş tüyü yastık? Bir de münasibinden konak olsaymış ya? Eee! Konak değil de köşk olursa kim itiraz eder!

2.MÜRİT: Vallahi o kısmı açıklanmıyor. Belki gerisini istemeye yüzleri tutmadı kim bilir? Hem bunlar kanaatkâr insanlar ne de olsa, azla yetinmeyi bilirler imiş besbelli!

YUNUS: Bunlar da gaipten elde edilse ya dervişler yoldan cayarlar, hemen de orada yerleşip kalakalırlardı vallahi!(Bir süre dolaşır güler) Eee sonra?

MÜRİT: Sıra dönüp dolaşıp Yunus Can'a gelmiş mi? Haydi bakalım demişler öbürleri!

YUNUS: Tabi Yunus'ta tıs yok!

MÜRİT: Hah hah hah! Olur mu efendim, o akşam diğer akşamlarda gökten inen ikiye katlanmasın mı?

YUNUS: Yani iki sofraya birden öyle mi? Üf! Ye Allah ye! Ya bu dervişler işi sıkı tutsalar Anatolia'da yokluk yoksulluk kalmaz! Bütün meseleyi kestirmeden hallederlerdi deseyiz ya... Bunca didinip çalışmaya, boğazlaşmaya ne hacet?

2.MÜRİT: Ama öbürleri bu durumdan kıllanmışlar iyi mi! Yahu Yunus Can demişler sen nasıl niyaz ettin de bu lütuf ikiye katlandı?

YUNUS: Şaka yapıyorsun herhalde! Yani bu söylence ciddi ciddi konuşuluyor mu halk arasında?

MÜRİT: Aynen! Mollalar bayılırlar böyle mucize hikâyelerine, keramet masalları anlatmaya?

YUNUS: Eee! Ben ne demişim o durumda?

MÜRİT: Demişsiniz ki: “Ben şöyle niyaz ettim canlar!” demişsiniz. “Ey Allahım bu derviş yoldaşlar hangi ermişin yüzü suyu hürmetine diledilerse, ben de onun yüzü nuru hürmetine diliyorum sizden bu akşam taamını!” Böyle dedim demmişsiniz!

YUNUS: Onlar şaşırmışlardır tabii?

MÜRİT: Onlar da demişler ki: “Yunus Emre adıyla bir dervişin namını duyarız ne zamandır, biz onun saygınlığına dilemiştik dileğimizi!

YUNUS: Ooo! Meselenin boyutu değişti!

MÜRİT: İşte o an çok büyük bir yanlış yaptığınızı anlamış ve Taptuk Dergahına gerisin geri dönmüşsünüz!

YUNUS: Beni yücelterek ne yapmak istiyorlar acaba? Bana pagan dönemin tanrıları mertebesini reva görerek neyi amaçlıyorlar?

2.MÜRİT: Efendim efsane bu şekilde yayılıyor dilden dile!

YUNUS: Mertebemiz yanından bile geçemez ama keşke “Enel Hak” diyor, deselerdi... bu olmayacak masalları uyduracaklarına!

MÜRİT: Tamamen ifade ettiğiniz gibi! Bir şekilde üstün insan yaratma, üstün olana biat etme ideali tezgâhlanıyor daima... Bu onların ayrıcalıklı, üstün insan, ruhanî varlık olmaları iddialarına denk düşüyor mutlaka!

YUNUS: Ben onlar gibi kendini Tanrı gören bir budala değilim ki, ben bütün insanları Tanrı gören bir fikre inanırım! Bunu söyleseymişler ya! Of! Ne kadar zor işimiz! (Sahne kararır)

TACİZ İŞKENCE VE KORKU

(Zindana işkenceci askerler gelirler, tehditkâr dururlar, niçin geldikleri

çok bellidir ve Komutan Berkan başlarındadır)

BERKAN: (Yunus ve Müritlere hitaben ve çevrelerinde manalı dolaşarak ve öfkesini güya kontrol etmeye çalışarak) Demek memleketin milletin birlik beraberliğe en fazla muhtaç olduğu zamanda fitne fesat ha! Siz kimin değirmenine su taşımaktasınız acaba? Memleketin hayrına olmadığı besbelli! Sapkınlık bu sapkınlık, hainlik yahu! Düpedüz hainlik yahu! Allah aşkına neyin peşinde olduğunuzu bir bilebilsem? Ben de vallahi sizin yanınızda olacağım, sizle omuz omuza vereceğim.

YUNUS: Komutan, biz becerip anlatabilsek, sen de anlayabilsen inanıyorum ki bizimle olursun. Ama bu şartlarda ne söylesek boş! O sebeple ne sen sor ne biz söyleyelim. Ve anlaşılıyor ki şimdi sen bizi zapturapt altına almaya, boyun eğdirmeye, diz çöktürmeye gelmişsin, belli. Bari kafanı karıştırıp biz seni üzmeylem!

BERKAN: Beni izansız idraksiz bir şahıs yerine koymaya çalışıyorsunuz! Böylece de kendinizi masum göstereceksiniz aklınız sıra?

YUNUS: Sizi, sandığınız gibi küçümsüyor filan değiliz. İnsanı hakir görme tavrımız ne mümkün! Ama kim olsa bu şartlarda anlatılacak olanı anlayamaz. Söylemek istediğim budur.

BERKAN: Çok makul konuşmaktasın ama memleketin en muteber mollaları mübarek dinimiz İslam akaidinin ifsat edildiğine dair, bahusus tağyir, tebdil ve ilgasına müteallik büyük kaygı ifade ediyorlar? Yegane müsebbibi de sizmişsiniz. Fikrî eşkıya diyorlar sizin için! Buna ne diyeceksiniz?

YUNUS: Bu doğrudur. Çünkü her türlü kaide, kural, her tarif hayatın akışına çabucak yenilir ve manasını yitirir. Biz bozup değiştirdiğimiz, yok saydığımız için değişmiyor kurallar. Onların açıklamaya, yorumlamaya çalıştığı hayat çok hızla değişiyor maalesef! Esasen bu hızla değişen hayatı karşılayacak sözü bulmak zor olan! Hepimiz onun peşinde değil miyiz? Bütün dünyada mütefekkirler bu sözün peşinde değiller mi zaten!

BERKAN: (Birden öfkesine kapılır, adeta kendini kaybeder) O sözü bulayım derken de memleket millet telef olup gidiyor! Yazıklar olsun size, yazıklar olsun hepinize vatanın hain evlatları! Kahrolun e mi! Kahrolun sonsuza kadar, vicdansızlar, Allahsızlar, fasıklar, zındıklar! (Bir anda askerler kırık ışıklar altında ve gürültüler içinde mahkûmlara saldırırlar; müzik gürültüyü ve görüntüyü örter)

YARGILAMA SÜRÜYOR:

(Mahkeme açılır, Kadı, Molla Kasım, Molla, Mübaşir –Pişekâr oynayacaktır Mübaşir’i- yerlerini almışlardır. Komutan Berkan sonra katılacak ve Yunus ile Mürüt ise yara bere içinde daha sonra getirilecektir. Onlar durumu müşavere ederler)

PIŞEKÂR: Efendim, yargılamanın ikinci ve son safhası. Biraz sonra Selçuklu Komutanı Berkan da katılacak ve durumu müşavere edecekler anlaşılın!

KADI: İmdü mesele anlaşıldı esasen. Belli kim kapsamlı bir faaliyet ve kışkırtma var maalesef. Bu durumda Yunus ve avanesi zındıkların tecziyesi dahi mühim ama bu onların menfur faaliyetlerinin tesirini engellemez... Hatta kışkırtır... Biz cezadan başka neler yapacağız, buna bakalım bir de!

MOLLA KASIM:Hükümetimizi temsil eden komutan da Moğol Komutanla görüşmek için gelmişlerdi kendileri... Malumunuz olduğu üzere akşamki davetimize şeref verdiler.

KADI: Evet geleceğinden bilgim vardı. Akşamki davette epeyce konuştuk da. Daha önemlisi bu fitne meselesini de söylediğim manada müşavere ettik. Esasen bu davayla bir hayli zamandır ilgileniyor kendileri. Dava açılmadan da defaatle durumu müzakere etmiştik nitekim!

MOLLA KASIM:Bunu ben de tahmin ettim çünkü vakıa memleket meselesi sonuçta! Ben kendileriyle konuşma fırsatı yakalayamadım gerçi misafirlerle ilgilenirken...

KADI: Bu sebeple hükümetimizin görevli komutanını mahkemeye çağırdım, biraz sonra burada olacaklar kendileri.

YRDMCI MÜB: (Dışarıdan haber getirir) Alî Selçukî İmparatorluğunu temsilen Büyük Komutan Gazi Berkan Hazretleri!.. efendim! (Berkan Komutan girer, mahkeme heyeti temennada bulunur ve Kadı'nın bulunduğu makamı dahi aşağıda bırakacak bir yükseltiye kurulur)

BERKAN: Meseleye müdrikim malumunuz ola. Vahim bir habis ile karşı karşıyayız ve vakıanın şaka kaldırır yanı maalesef ki hiç yok! Durum çok ama çok ciddi görünüyor!

KADI: Efendimiz, biz de tam bu meselenin ehemmiyetine badi müzakerelerde bulunuyorduk.

BERKAN: Milletin fikri ve içtimai birliğine beraberliğine kasteden menfur bir fikriyat maalesef ki nasıl söyleyeyim, adeta bir humma, humma da değil... bir taun mesabesinde yayılıyor! Efendiler gözümüzü dört açalım!

MOLLA KASIM:Efendimiz, bizim de tespitimiz bu merkezdedir. Ayrıca temerküz edilen deliller de buna açıkça işaret etmektedir!

BERKAN: Akşam da müzakere ettiğimiz veçhile sırf tecziye etmek kafi gelmeyecek! Gerçi yaptıklarını burunlarından getireceğim namussuzların! Ama başka tedbirlerin gerekliliği de çok aşikâr bir husus! Konuşarak zaman kaybına zinhar mahal ve tahammül yoktur.

KADI: Muhakkak caydırıcı bir ceza gerekir diye düşünürüm. Bu ibret olur ahaliye. Birinci şartımız budur.

BERKAN: Evet, ilk önce düşünülecek olan tedbir bu tamam ama...

KADI: Ben yargılama sonucu idama mahkûm edilerek ahaliye unutamayacakları bir ders verilmesini de ciddi şekilde düşünmekteyim.

MOLLA KASIM: Eveet! Yalnız! Bu muazzam bir infial uyandırır. Kaş yapalım derken göz çıkarmış oluruz, ters teper alimallah! Yanlış olur bakarsın ki! Hele ki böyle bir zamanda!

KADI: Alenen idama hükmetmesek de salıverip sonra da kaybettirsek! Faili meçhul filan gibi yani! Buna ne dersiniz?

BERKAN: Aaa! Hah işte bu daha münasip bir tedbir! Bunu bir kenara derç edelim derim... Bunun tekrar üzerinde duralım! Bu yabana atılacak bir çözüm değil doğrusu.

KADI: Bir de kati halle yasaklasak diyorum, tellal bağırtaraktan... Bir fitne olduğunu ilan edip her tarafta lanetlemeler, nümayişler yaptırırsak!

MOLLA KASIM:Bunu esasen denedik, dini akaidimizi tahrif ettiler; tağyir, tebdil ve ilgaya kalkıştı bu münafıklar diye diyar-ı memlekete mollalar saldı ama hiçbir faydasını görmedik. İnanmayacaksınız ama bunların taraftarı arttı daha beter!

KADI: Unutturalım, önemsizmiş gibi davranalım, yok sayalım

diyeceğim ama bütün bunların zamanı çoktan geçip gitti... Bunlardan faide temin edilemez artık!

MOLLA KASIM: Biz mollalar aramızda epeyce durumu tetkik ettik. Şöyle bir tedbir de düşünmüş idik munasip görürseniz!

BERKAN: Buyurun Molla Kasım Hazretleri! Hele bir söyleyin bakalım, nedir elzem olan tedbir fikriyatınız?

MOLLA KASIM: Estağfurullah! Mezkur güruhun iddia ettikleri tasavvufi ifadeler maalesef ahali arasında büyük bir izzet ve azamet kesbetmiş, müteberiyet kazanmış bulunmaktadır. Buna karşı mücadele, onu yok saymak, eleştirmek, temelsizliğini ifade etmek suretiyle de olur... olur ama çok zaman kaybına sebep olur. Başarı şansı da çok değildir hatta!

BERKAN: Çaresiz olduğumuzu, aciz kaldığımızı ifade ediyorsunuz!

MOLLA KASIM: Ne münasebet! Ben tesirli bir yok teklif edeceğim: (Biraz bekler, söyleyeceklerinin önemine dikkat çektikten sonra) Bu güruhun fesat fikirlerine sahip çıkacağız, Yunus'u ve fikriyatını en fazla biz sevmiş benimsemiş görüneceğiz ve onun şiirlerine benzer şiirler yazıp, yazdırıp ahali arasında yayıp dolaşıma sokacağız!

BERKAN: Ha! İyi anladım. Bu şekilde tasavvuf ehlinin iddialarını sulandırıp bu fesat hareketinin tesir sahasını genişleteceğiz belki ama esasen bizim şeriat akidelerini yaymış olacağız. Bu fitne de hızla büyürken, esası tahrif olduğundan, kendi kendini tüketmiş olacak!

MOLLA KASIM: Komutan Hazretleri tastamam bunu söylemek istiyorum. Lafı ağızından aldınız ama doğrusu iyi hülasa ettiniz! Kaldı ki biz bu faaliyeti yaygın olarak sürdürüyoruz da zaten memleket sathında... Mollalarımız iş başında... Siz de tensip buyurursanız Allahın izniyle bu gayreti bilhassa arttıracacağız!

BERKAN: (Ayağa kalkar, çok keyifli bir süre dolaşır) Molla Kasım, ilminize başlık çıkarıyorum inanın. Muhteşemsiniz! Böyle derin âlimleri varsa bu memleket batır mı be yahu! Maşallah size! Hah hah hah! Maşallah!

KADI: Ben dahi bu kadar tesirli bir hal çaresi düşünememiştim doğrusu... Hah hah hah! Maşallah! Elhamdülillah!

BERKAN: Sözlerinizin arasında benzer şiirler yazdırarak dediniz, o meseleyi bir vuzuha kavuştursanız?

MOLLA KASIM:Efendim, nazım-ehli şuaraya Yunus mahlasıyla şiirler düzdürüp gezgin ozanlarımıza söyleteceğiz. Ahali arasında yayılsın bunlar, ne zarar. Memleket hizmetinde duraksayacak değiliz siz de takdir edersiniz!

BERKAN: Âlâ! Bayıldım buna. Nasıl söyleyim, siz bir dehasınız Molla Hazretleri! Hiç tevazua gerek yok! Ben öyle diyorsam öyledir. Şahsınızın mansıbını da elbet dikkate alacağız! Memleket size minnettardır bilesiniz!

MOLLA KASIM:Teveccühünüz Komutanım! Allah bahtınızı açık eylesin inşallah! Tabi diğer andığımız tedbirleri de bırakacak değiliz, onlar da konuşulup dilden dile yayılsın! Mesela bu Yunus epeyce de ırz ve namus düşmanı, bir kısım molla da bu ve benzer iddiaları dile getüreler ne gam!

BERKAN: Harikasınız harikasınız! Hani bir laf vardır ya ahali arasında... Denilür kim “Her kafadan bir ses çıkıyor!” Çıksın, zihinler karışsın! Hatta karmakarışık olsun! Hah hah hah! İlahi Kasım Molla! Hakikaten de fesada bulaşan bu habisin, bu güruhun hakkından böyle gelinür, başka değil! Başka yol yok maalesef! Misal olsun gelecek nesillere!

KADI: (Keyiflenir... Evrakları karıştırır) Komutanım, müsaade ederseniz yargılamaya devam edelim diyorum!

BERKAN: Tabi tabi. Biraz da onun zevkiyle tenvir olalım! Hah hah hah! (Mübaşir, Yunus ve Müridi içeri alır, işkence gördükleri bellidir. Berkan gelen Yunus’a dikkatle bakarak sanki ilk kez görüyormuş havasında ve müstehzi:) Bahsı geçen şahıs bu mudur?

KADI: Kendüleri efendim!

BERKAN: (Tahkir ve alayla) Siz mollalar gibi sarığı felan yok görüyorum ki?

MOLLA KASIM: Efendim, bizle aynı kıyafet içinde olmayı zül sayasıymışlar kendülerü! Adamlarımız böyle haber ilettiler!

BERKAN: İşte bunu beğendim hazretler. Ben ayruk adamı severim! Bu bana dikkat çekici geldi doğrusu! Hah hah hah! Demek sarık başlık kalkıyooor! Hah hah hah! Kırk yıllık köye yeni adet ha?

MOLLA KASIM:Fırsat bulsalar daha neleri kaldırırlar düşünmek bile akıllara zarar efendim!

BERKAN: (Kinaye ile) Yunus Derviş, sizi çok iyi biliyorum, çok yakinen takip ediyorum lakin yüz yüze görüşmek tanışmak(!) bugüneymiş! Çok enteresan bir gün!

KADI: Efendiiim, delillerin ifşaatına devam ediyoruz müsaade buyrulursa Komutan Hazretleri!

BERKAN: Ben de sabırsızlanıyorum doğrusu Kadı Efendi, reca ediyorum buyurunuz!

MOLLA: (Sesini ayarlar, işaret bekler, önemli bir ifade kıvamında okumaya başlar:)

Ben dervişim diyenler
Hiç haram yemeyenler
Haramın yenmediği
Ele geçmeyinceymiş

KADI: (Alaycı) Yunus Hazretlerinin meselesi, çekişmesi sadece mollalarla değil anlaşılan? Baksanıza dervişlere de ayar veriyor kendileri!

BERKAN: Çok tesirli ve de ilgiye mazhar!

MOLLA: “Müselmanlar zamane yatlu oldu
Helal yenmez, haram kıymatlı oldu...”

KADI: (Hayretle sözü alaycı tekrarlar) Müslümanlar zamane yatlu...
yani yaramaz, kötü, aşağılık oldu he mi?

MOLLA: Helal yenmez haram kıymatlı oldu... (Kadı ve Molla Kasım ona bakarlar, işgüzarlığına öfke ile, Molla özür dilercesine:) Efendim o sözün devamı... da... onun için... şey... ettydim!

(Devam eder:)

“Gitti beyler mürveti, binmişler birer atı...
Yediği yoksul eti... içtiği kan olısar...”

BERKAN: Memlekette iktidar sahibi beyler yoksulun etini yiyip kanını içiyorlar diyor ha? Yanlış anlamadım değil mi? Allah Allah! Nereden bu kanaate ulaştı acaba?

MOLLA KASIM:Eşhedüenlailahe illallah! Tövbe tövbe tövbe...

BERKAN: Tam bir bozguncu mu oluyor kendilerü? Bu ne yahu? Tillahi ben bu kertede bilmezdim! Gerçi duyardım duymasına da!

MOLLA: Efendim kendileri: (Vurgulamaya çalışarak okur)

“Peygamber yerine geçen hocalar

Bu halkın başına zahmetli oldu!” diyerekten de... şey... (Bu söz şaşırtır herkesi)

KADI: (Öfkeyle sözünü keser) Sen delilleri okumaya, faş itmeğe devam et, bırak tefsiri biz yapalım!

MOLLA: Affedersiniz efendim... (Evrakları merakla karıştırır, bulduğunu iştahla okur:)

“Aşık mı derim ona? Tanrı cennetin seve!

Cennet hoş bir tuzaktır... Eblehleri tutmaya!”

KADI: (Canı sıkkın tekrarlar) Cennet hoş bir tuzaktır... Eblehleri tutmaya!”

BERKAN: Ohoo! Ohoo! Desene be! Bunlar iyice azıtmışlaaar! Cennete neyim eyvallahları kalmamış! İslam akaidine bayrak açmışlar! Artuk inanmıyorlar da besbelli! Tövbe estağfurullah, ahır zamana mı erdik nedir! Mahşer alametleri! Lailahe illallah!

KADI: (Komutana katılarak ve aynı öfkeyle Yunus’a) Dinî vecibelerini yerine getirip de cennete gideyim diyen mütedeyyin vatandaştan ne istiyorsun be adam? Allah Allah... İmdü bunlar da ebleh mi olmuş oluyorlar şahsınıza göre? Fesüphanallah!

MOLLA: “Yetmiş iki millete bir göz ile bakmayan!
Şer’in evliyasıysa hakikatte asîdir!”

BERKAN: (Daha duramaz, kalkar, tuhaf bir şaşkınlıkla çevre dolaşır ve “Peh!” diyerek hayret ıslıkları çalar)Memleketin çivisi çıkmış desene! Bu Moğol istilasından fırsat buldular hep! Başka değil! Vah vah vah! Zavallı memleket ne hale gelmiş! (Hayret içinde dolaşır) Moğol istilasını önünde sonunda biter bitmesine de ya bunlarla, bu fitneyle nasıl baş edeceğiz? Vah vah vah!

KADI: (Öfkeye katılır ve azarlayarak ve hakir görerek) Yahu be adam muradın ne ? Nedir derdin vallahi ben anlamış değilim. İmdü adam senin gibi küffara kardaş gözüynen bakmıyorsa... bunun asîliği nerededir be gözüm? Yahu cidden bir söyle Allahasen haanı? Söyle de biz de bilelim hıaa!

MOLLA KASIM: Bunlar böyledir zaten! Kendilerinden başkasını haramzade görürler hep! Ar haya, adalet, asalet hep bunlarda! Maşallah! Ya biz?

MÜRİT: Efendim siz! (Bir süre durur, sesler tamamen kesilir) O dediklerinizin, arın, namusun, hayanın, haysiyetin, adaletin, vatan sevmenin piri...si... niz! (Durur, bekler) O pir muhakkak ki sizsiniz! Bilmez miyiz? Biz bunların boş boş lafını eder dururuz! Lakin siz gözümüzün önünde canlı, ete kemiğe bürünmüş timsali olursunuz! Bize ders verirsiniz! Yani bizim boşboğazlığımız katiyen size değildir, sizi tenzih ederiz! Alınganlığa ne hacet!

MOLLA KASIM:Ee! Doğru dersin! Hem alınganlık filan ediyor değiliz canım! Bizi bilen zaten bilir evelallah!

MÜRİT: Kocaman Moğol Komutan bile sizi çok iyi bilip, bulup ve hatta ta buralara kadar zahmet buyurup şahsınızı kutsamaya, saygılar sunmaya geldiğine göre!

MOLLA KASIM: (Şaşırır, bir süre donup Komutana bakar) Sağ olsunlar! Dost düşman takdir etmekte alımanı! Bakın bizi millî Komutanımız da şereflendiriyorlar nitekim sadece o değil! Bundan dahi rahatsız değilsinizdir inşallah!

MÜRİT: Efendim, ne mümkün! Bilakis gurur duyup ihya oluyoruz ahali ile birlikte! Size ve ayrıca çok değerli ilgilerinden dolayı da Moğol Komutana, yardımcısına büyük minnet borçluyuz!

MOLLA KASIM:Hımmm! İşiniz gücünüz mübalağa, anlıyorum! Ama son gülen iyi güler! Bildiniz mi bu atalar sözünü?

MÜRİT: Bilmez olur muyuz?

MOLLA KASIM:Bilmeniz yetmez, zinhar aklınızdan çıkarmasanız daha iyi edersiniz!

MÜRİT: Bunu da çok iyi biliyoruz Molla Hazretleri! (Manidar ifadeyle) Kelle koltukta artık! Sizin de bildiğiniz gibi!

KADI: Bu menfur fikirleriniz maatteessüf ahalinin zihnine düşmüş dağılmış bir kere! Fena olan, tehlikeli olan da bu esasen. Mümkün olsa da yasaklayıp fitne tesirlerinden memleketi korusak diyeceğim ama iş işten geçmiş artık! Şu anda bizim de elimiz kolumuz bağlı! Biz de kanunlar dairesinde, takdir-i şayandır ki fesada bulaşanı ağır surette tecziyeye mecburuz.

MOLLA KASIM:(Öfkeyle, sesini kontrol etmeye çalışarak) Muhterem Kadı Hazretleri, Yunus Derviş için çok muaccel bir şikâyet daha mevzu-ı bahistir şayiaya göre.

KADI: O nedir o?

MOLLA KASIM: Yaşı bir hayli ilerlediği için artık âmâ ve mücrim hale gelmiş Taptuk Emre adıyla maruf zavallı şeyhinin sabisine gösterdiği işvekâr yakınlık sebebiyle fesat işler çevirdiği ifade edilmekte.

KADI: Yunus Derviş zavallı şeyhinin bu durumundan ziyadesiyle yararlanmak sui-maksadıyla hareket etti mi demek istiyorsunuz?

MOLLA KASIM: Mütevatir bu kim küçük yaştaki kız çocuğuna musallat olduğuna dair çok zamandan beru abes lakırdılar dolaşmakta! Bu dahi ahalideki sükunu ifsad eder bir hal olmağınan... (Sözünü tamamlayamadan...)

KADI: Gerçi bunlar yüce mahkememizin dahi malumlarıdır. Mezkûr hareketler, çirkin ameller dinî camiayı, onca âlimanı dahi mahcup ve mutazarrır kılmıştır mamafih! Heyhat biliriz!

MOLLA: Bizim alamadığımız cihet şudur kim nasıl olub da uhrevi aşk içre yanub yakıldığından bahisle maniler döktüren Derviş Yunus, dünyevi aşka bunca gönül akıtmış, aşk oyunları ile kendini kaybetmiş pespaye ve nasıl denir süfli bir haldedir? Acaba kendüsi nefesine yenilüb de şeytana mı uymuşlardır maazallah?

KADI: Biz dahi bidayetden beru bilirüz kim kendini rabbin aşkına adayanlar dünya arzularını nefislerine zinhar memnu kılarlar. Öyle değil midir ey hazirun? Nerede kaldı avrat aşkı, nerede kaldı cismanî hevesler? Bu ne zındıklıktır yarabbi? La ilahe illallah! Fe-süphanallah!

MOLLA KASIM: Biz dahi kendüsünü, beş vakıt namazını aksatmaz, vird için elinden tesbihini zinhar bırakmaz, hatta mütemadiyen teheccüt namazları eda eder deyu biliriz. Lakin nerde? Bizim Yunus bunlardan başka her şeyi ifa ediyor da bunlara meğer kim bir türlü sıra düşüremiyor! Söylenen, şahadet edülen heyhat ki budur Kadı Hazretleri!

KADI: Sadakallah-ül azim! Bunlar dinimiz vecibelerine külliyyen aykırı değil de ben mi yanlış düşünüyorum bilmem ki? Fena fena! Of of of! Hasbünallah!

MOLLA: Bir de buna bakınız muhterem zevat:
“Dünya benim rızkımdır/ Halkı benim halkımdır!” buyurmuşlar başka bir nazmında kendüleri!

MOLLA KASIM: Bu rızık meselesini anladık da “halk” meselesini

anlayamadık. Kendini bu mübarek halkla bir görmüyor da kimle bir görüyor? Dünya halkıyla. Yani bu kafa karışıklığı niye? Bu ahalinin muti istinadını, dayanışmasını gevşetmek niye? Münafıklık ve dahi mürailik başka nasıl mümkün olabilir acaba?

KADI: Ben şahsen ihtimal vermiyorum! Böyle de söylemiş olamaz herhalde!

MÜRİT: (Biraz sitemkar ve alay ile) Efendim o az bile. O kadarla kalsa iyi, o daha ne ki!

“Od üstünde kara kazan
Bir nazarda dünya düzen
Dört kitabı doğru yazan
İncil benem Kuran benem!

Bir karara tuttum karar
Benim sırrıma kim erer
Gözsüz beni nerde görer
Gönüllere giren benem” de demiştir Derviş Yunus. Gönüller Hünkârı'nın “İncinsen de incitme!” dediği gibi adeta!

MOLLA KASIM:(Öfkeyle) Biz imdü gözsüz mü oluyoruz? Bunların fena niyetlerini tespit etmekle nadan mı oluyoruz bu duruma göre? Fesüphanallah! Bu ne abuk sabuk ifadeler böyle? Kulaklarıma inanamıyorum!

MÜRİT: Efendim müsaade buyurursanız şu maniyi dahi söyleyeyim de ne kadar başka türlü fikreylediği hakkında daha bir bilginiz ola!

KADI: Hah hah hah! Teklif mi var, kürsü sizin, buyurun! Nasıl olsa gün sizin maazallah! Atıp tutun bakalım! Atıp tutun da nereye kadar, ona da biz bakalım hele? Hah hah hah!

MÜRİT: Çıktım erik dalına
Anda yedim üzümü
Bostan ıssı kakıyıp
Der ne yersin kozumu!

KADI: Ooo! Bu ne yaa! Erik dalında üzüm yeniyor, bostan sahibi niye cevizlerimi yedin diye yanıp yakılıyor, öyle mi? Bu ne tenakuz, bu ne tariz böyle?

MÜRİT: Bir sinek bir kartalı
Salladı vurdu yere
Yalan değil gerçektir

Ben de gördüm tozunu!

KADI: Ooo! Bu Yunus'ta ne cevherler var da biz bilmeyiz!

MÜRİT: Balık kavağa çıkmış
Zift turşusu yemeye
Leylek koduk doğurmuş
Anla şunun sözünü!

BERKAN: (Uzun suskunluğundan sıyrılıp köşesinden doğrularak toparlanır:) Bana müsaade ediniz. Bu derviş hepimizle dalga geçiyor! Lakin bir şeye hayran oldum: Maşallah! Bu cesareti alkışlamak gerek! Bu çağda bu cesaret! Hayret! Bu fikirler korkarım üç yüz beş yüz yıl... belki daha fazla bu memleket sathına yayılıp hükmedenlere zinhar rahat uyku uyutmayacak! Doğruya doğru, bu cesaret biz gibi muhariplerde bile nadir bulunur! Senle tanıştığıma memnun oldum Yunus Pir! Koskoca memlekete bir başına meydan okumuşsun ya! Helal olsun vallahi! (Bir süre mekanda sinirli, ne yapacağını bilemez dolaşır) Helal olsun size! (Bir süre boş boş bakar, öfkesini yenemez) Helal olsun! Nasıl olsa sonunda görüşeceğiz! O zaman anlarınız er mi yaman bey mi yaman! (Ve şaşkın, gergin, köşeye bir tekme atarak çıkar)

KADI: (Bir süre şok etkisi sürer) Sen çok yaşa e mi Yunus Derviş, leyleğe de eşek sıpası doğurttu ya, korkulur senden! (Komutanı taklit edencesine kalkar dolaşır, aynı mimikleri gösterir) Büyücülükle mi uğraşmaktasınız nedir?

MÜRİT: (Alayla) Bir bu kalmıştı! Buyurun, duraksamayın n'olur!

KADI: (Mürit'e iğrenerek bakar, çevresinde dolanır, tükürecekmiş gibi yapar ve öfkeyle, kendinden geçerek bağırır...) Allah belanı versin! Haaah! Allah bin belanı versin inşallah! Huh! Of! Of! (Geçer makamına oturur ve hırsıyla evrakları karıştırır.)

MOLLA KASIM: Efendim, her şeyi sulandırıp alay ediyorlar, bunların işi gücü dalga dümen, hiciv yapıyor aklı sıra! (Yunus'u kastederek, ona yönelerek) Allah bilir şu an bize öyle sükut ile bakarken içinden neler geçiriyor, bizim ne kadar cahil, sapkın, gaflet içre olduğumuzu düşünüyor ve için için bize gülüyor, bizi seyredip zevk alıyor!

MÜRİT: (Adeta bağırır) Molla Kasım Hazretleri! (Herkes dikkat kesilir, bakakalır) Her hakareti göğüslemekteyiz ya bu arada sizin ferasetinize nasıl hayran olunmaz! Bu mümkün değil kanaatimce! (Dingin) Biz düşmanını bile hakir göremeyecek bir gönlün peşine düşmüşüz! Siz neyin hesabındasınız? Siz neler kuruyorsunuz böyle!

KADI: Siz kafa bulun bizle bakalım, yüce mahkemeyi böyle hakir hallere düşürdüğünüzü sanın bakalım!

MÜRİT: Adaletinizden zinhar şüphe ediyor değiliz yüce efendimiz, asla!

MOLLA: Gökyüzünde İsa ile
Tur dağında Musa ile
Elimdeki asa ile
Çağırayım Tanrım seni... (Bir süre sessizlik)

KADI: Ee! Burada bir eksiklik, bir yanlışlık yok mu şimdi? Niye hükmü izale edilmiş yollara sapılıyor da bir türlü hak yoluna avdet edilemiyor acaba? Niye onlarla çağırıyorsun ki be adam?

MOLLA KASIM:Efendim, dinimizi ifsat etmek için vazife verilmiş gizli bir küfür ehlidir diyeceğim ama sözümü... yutuyorum! (Biraz bekledikten sonra kısaca) Sizin yüce kanaatinize hürmetle havale ediyorum!

KADI: Canım işin kanaati manaati mi kaldı Allahasen! Her şey açık değil mi hem! “Aşk imandır bize!” diyor zaten kendisü. “Aşk imandır bize, gönül cemaat!” Yani bütün bu fitne fesat nereden aklına düşüyorsa? Allah Allah! Allah Allah! Hatta ne diyor bir bakar mısınız? (Önündeki evrakın içinden arar bulur) “Ey aşıklar, ey aşıklar, aşk mezhebi dindir bana!” Yani benim dinim yoktur diyecek de bir türlü açık seçik söyleyemiyor... Da böyle dolaylı söylüyor yani! “Anla işte demek istiyor, eşek değilsin ya anla! Hah hah hah!” Böyle demeye getiriyor! Vay vay!

MÜRİT: Haklısınız efendim... çok haklısınız. Çünkü efendim... (Bir süre bekler, bütün dikkat üzerine çevrilince)Dervişin, kâmilin dini olmaz!

KADI: (Birden öfkelenir ve şaşkınlıkla, adeta bağırır) Aaa! Aha! “Dervişin, kâmilin dini olmaz!” ha? Ya neyi olur?

MÜRİT: Kalbi olur, sevgisi olur, aşkı olur! “İnsan neyi severse gerçek imanı odur!”

KADI: Ooo! (Şaşkın diğer zevata göz gezdirir) Bunlar tamamen azıtmışlar da biz anlamamakta ayak direrüz anlaşılın! Püfüüf!

MOLLA KASIM:(Öfkesini zapt edemeyerek) Fasık bunlar fasık! Fasık-ı mütecâhir! (Öbür mollalar da katılır, öfke ile)Lailahe illallah! Lailahe

illallah! El-iyazübillah! El-iyazübillah! Çattık yahu! İnanılır gibi değil!
Kadı Hazretleri artık ne diyeyim!

KADI: Mesele esasen anlaşıldı değil mi muhterem ulema! Biz neticeye bakalım!

MOLLA: Affınıza mağruren son bir manisini okuyacağım malum şahsın!

Hak bir gönül verdi bana
Ha demeden hayran olur
Bir dem gelir şadan olur
Bir dem gelir giryan olur

Bir dem varır mescitlere
Yüz sürer orda yerlere
Bir dem gider kiliseye
İncil okur ruhban olur!

MOLLA KASIM: Efendim, anlıyorsunuz değil mi? Hiç saklamaya hacet dahi duymuyor efendim! Peh! Şu sözlere bir bakar mısınız Allah aşkına. Şu son kısımda ne diyor, bir daha şey ettirseniz!

MOLLA: Bir dem varır mescitlere
Yüz sürer orda yerlere
Bir dem gider kiliseye
İncil okur ruhban olur!

MOLLA KASIM:Efendim sizce de açık değil mi her şey? Vah vah vah!

KADI: Hah hah hah! Bu da üstüne tuz biber oldu! Vallahi maşallah!
Mahkememiz günlerdir durumu genişçe tetkik etti şahit olduğunuz üzre. Umum delilleri ve tarafları dinledik ve durumu müzakere ettik velhasıl! Netice-i takdirimiz şudur efendiler, gerekçeleriyle açıklayalım, lafıdon lastiği misali uzatmanın bir faidesi yoktur zanındayım:
(Önündeki evrakları veya fıkıh kitabını karıştırıp büyük bir ciddiyetle okumaya başlar)

İslamiyet, sair dinlere kıyas edilemez. Bir Müslüman İslamiyetten çıksa, dinini terk etse daha hiçbir peygamberi kabul edemez. Belki Cenab-ı Hakkı dahi ikrar edemez ve belki hiçbir mukaddes şeyi tanımaz. Belki kendünde kemâlâta medar olacak bir vicdan dahi bulunmaz, tefessüh eder! Onun için İslamiyet nazarında harbî kafirin –yani doğrudan kafir olanın- hayat hakkı vardır; hariçte olsa musalaha etse, dahilde olsa ve cizye verse İslamiyetçe hayatı mahfuzdur –korunur-. Fakaaat, mürtedin – yani İslam dininden dönenin- hayat hakkı yokturrr! Çünkü vicdanı tefessüh eder, hayatı içtimaiyeye bir zehir hükmünde geçer!

İslam dini maddi ve manevi, ferdi ve içtimai bütün iyilikleri kendinde topladığından, İslamiyeti terk etmek bütün iyilikleri terk etmek olur! Bu itibarla mürtedde hiçbir hayır ve salâh kalmaz, canavar bir hayvana inkılâb eder.

Binaenaleyh hakiki bir din olan İslamiyetin mehasin ve mealisini anlamış olması iktiza eden bir Müslüm'in bilahare bu gayeye muhalif hareket etmesi, hem kendüsünün hem de ammenin menfaatlerine münafi, aheng-i umumiyi ihlale bâdi olacağından hakkında en ağır bir cezayı müstelzim olur!

Umumun selameti için böyle ağır bir cezanın vücuduna ihtiyaç vardır!.. Vee... (Tam burada Mürit aniden sözü keserek çılginca ve isyanla bağırır)

MÜRİT: Şimdi söyle eyyy Yunus! Sözün vaktidir eyyy Pir! Sevginin, gerçeğin ve Hakkın zamanıdır! (Birden bir şok etkisiyle herkes dikkat kesilir ve ortada tepeden yansıyan bir ışık huzmesi oluşur ve diğer her yer kararır ve o ışık seli içinde Yunus ve Müritler coşar, semah başlar. Bu sesler KORO ile tekrarlanarak çoğalır)

SEMAH

GÜLBANK

MÜRİTLER: Şimdi söyle Yunuscan! (Bu sahnede müritler ve semaha dönenler çoğalır, Molla Kasım, Molla; Kadı bu ışık selinin dışında ama bir resim görüntü olarak etkisiz, kimliksiz, anlamsız, değersiz kalırlar, adeta kaybolurlar. Müzik ve ışık ile dans tartımı sofistik bir hava yaratacaktır. Yunus'un sözleri ve ona sorulan sorular koro ile de yansınıp tekrarlarla çoğaltılacaktır.)

MÜRİTLER: Söyle artık!
La ilahe!

MÜRİTLER: Zamanıdır ol sözün Yunus!
La ilahe! La ilahe! (La ilahe:İlah yoktur, manasında)

MÜRİTLER: Nedir Yunus yakarmak? La ilahe!

YUNUS: Korkularını, kibrini, bilgisizliğini yenmek, terk-i masiva
etmektir can! (Yunus bu sözle ortaya gelir ve semaha katılır. Sözler
tekrarlanarak vurgulanır, yankılanır)

MÜRİTLER: Batıl kimdir ya Yunus?

YUNUS: Düşünmeden, anlamadan, sevmeden öteki bilendir!

MÜRİTLER: Hak nedir Yunus Can!

YUNUS: Gördüğümüz cümle güzelliklerdir!

MÜRİTLER: Dua nedir dost?

YUNUS: Namuslu söz söylemek, dürüst olmaktır!

MÜRİTLER: Ya ibadet nedir Yunus Can?

YUNUS: Hakkı insanda bulmak, insanı öğrenmek, insanı sevmektir!

MÜRİTLER: Ya cehennem Yunus Can?

YUNUS: Masiva müridin karanlığıdır, cehennemidir!

MÜRİTLER: Ya münkir kimdir dost?

YUNUS: Yalan söyleyendir!

MÜRİTLER: Ya kâfir kimdir?

YUNUS: Hak bilmeyendir!

MÜRİTLER: Ya dünya, ya ahret?

YUNUS: İki birdir can, ikisi birdir!

MÜRİTLER: Ya tarikimiz?

YUNUS: Adil yürümektir! Adalet bilmektir!

MÜRİT: (Bu sorular koroyla yansılır)

Şimdi söyle Yunus Caaan! TAPMAK MI OLMAK MI?

Şimdi söyle Yunus Caaan! TAPMAK MI OLMAK MI?

Şimdi söyle Yunus Caaan! TAPMAK MI OLMAK MI?

YUNUS: (Bu ifade müzikle koroyla ana fikir olarak tekrarlanarak vurgulanacaktır:)

TAPMAKTA İKİLİK VARDIR OĞUL
TAPMAKTA KİBİR!
TAPILAN HEP UZAKTIR OĞUL
TAPANLAR HÂKİR

OLMAKTA BİRLİK VARDIR OĞUL
OLMAKTA TAHİR
OLAN GEÇİCİDİR OĞUL
OLUNAN ÂHİR

MÜRİT: O zaman söyleyelim Yunus Can!

YUNUS: TAPMAK KORKUYLADIR OĞUL
TAPMAKTA RİYÂ VAR
OLMAK SEVGİLEDİR OĞUL
SEVMEK SONSUZA KADAR!

TAPMAK TAPINMAK YOK CANLAR
OLMAK VAR, BİRLİK VAR

TAPAN TAPINILAN YOK CANLAR
SEVMEK VAR, DİRLİK VAR!

TAPMAK SAHTELİKTİR CANLAR
OLMAK PAYİDAR!
SEVMEK PAYİDAR!
İNSANLIK PAYİDAR!
AŞKLAR PAYİDAR!

(Sahne biterken alacakaranlıkta Yunus ve Müritlere Komutan ve askerleri sabırsızca hamle ederler, Kadı, Molla Kasım, öbür Mollalar önce seyircidir, sonra katılırlar...
Darp- yok etme, ezip bitirme eylemi pantomimle, danslarla, büyük

gürültü ile oynanır. Tepeleme bir YANGIN ile biter. Ancak kimin yandığı, kimin kurtulduğu anlaşılmaz.)

ŞARKI

AŞK BU DERİM TAPARIM
TAPMA DER BANA TANRIM
BEN ŞAŞIRIR BAKARIM
AKSANA DER ALLAHIM

DERDİM NE BEN NE CANIM
TAŞSANA DER ALLAHIM
BEN AKARIM TAŞARIM
OYSA ACIR HER YANIM

BAĞLANTI:

AKSANA DERSİN TANRIM
BEN AKARIM TAŞARIM
YANSANA DERSİN TANRIM
BEN YAKAMAM YANARIM

AKSANA DERSİN TANRIM
HEM AKAR HEM TAŞARIM
GÜLSENE DERSİN TANRIM
BEN SEN OLUP YAŞARIM

HEM İNSAN OL HEM TANRI
HEM YAZAN OL HEM YAZGI
ENEL-HAKTA BU SEZGİ
GELSENE DERSİN TANRIM

BULANSAM NE YAPARIM
DAĞILIRIM KALIRIM
AKMADAN DURULMAK YOK
DURMA DERSİN ALLAHIM

BAĞLANTI

TAPMAK SENİ BEN YAPMAZ
BAK UZAĞIZ TAPANIM
BEN SEN OLMAZSAM EĞER
BOŞUNADIR FİGANIM

HEM İNSAN OL HEM TANRI

HEM YANAN OL HEM YANGI
BAK HER YANIM KANIYOR
BİTMESİN Mİ BU SANGI

BAĞLANTI

GÜNÜMÜZDE SOKAK

(Bir önceki sahneden sonra seyirci oyun bitti ve oyuncular selamlamaya çıkacak beklentisi içindedir. Gerçekten de dağınık halde bütün oyuncular sahnenin arkasından yarıya kadar selamlayacakmış gibi yürürler ve müzik tartımı ile donarlar ve bir heykel galerisine dönüşürler. Yunus ortadadır. Bütün sahne günümüzün bir sokağında yahut çarşı-pazar yerinde onlar yokmuş veya parktaki heykellermiş gibi onların yanında- etrafında gelişir.)

GAZETECİ: (Pişekâr karşımıza Gazeteci olarak çıkar burada... Sokakta vatandaşa mikrofon uzatmıştır. 1. Vatandaş çarşı pazardan bir şeyler almış telaşla evine dönüyordur)

(Seyirciye)

Beni bu yüzyılda Gazeteciliğe reva gördüler. Ama hikâyenin tamamını – özellikle de buradan bakınca- inanın ben de bilmiyorum. Gerçi bir kulak dolgunluğu yok mu? Var, var elbette. Ama doğrusunu söyleyeyim mi, işin esasını biliyorum dersem yalan olur ya da herkesin bildiği kadar biliyorum ben de.

(Yolda rastladığı birine)

Efendim, duymuşluğunuz vardır, hemen herkes “Bizim Yunus” diye tarihi bir şahsiyetten bahsediyor bugünlerde. Sizce kimdir bu?

1.VATANDAŞ: (Kılığına bakılınca sıradan bir kişi görünümündedir; belki bir işçi veya köylü, ortalama bir mahalle sakini, elinde paket ıvır zıvır evine gitmektedir) Vallahi ben böyle birini duymamışım. Ayrıca hem “Yunus” hem “bizim” he mi? Ne sebeple “bizim”miş acaba?

GAZETECİ: Siz ne dersiniz?

1.VATANDAŞ: (Soruyu duymaz kendi sözünü sürdürür) Bu “bizim” ifadesini bizim adımıza mı kullanmışlar yoksa kendi adlarına mı söylemişler? Orası ilginç. Bu meselelerde malumatım yoktur, kusura kalmayasınız.

GAZETECİ: Estağfurullah!

1.VATANDAŞ: Merak ettiğiniz başka bir şey var ise onu sorasınız.

GAZETECİ: Efendim, Kültür Bakanlığı bu yıl “Uluslararası Yunus Emre Yılı” münasebetiyle kültürel etkinlikler düzenledi de?

1.VATANDAŞ: Vallahi onu da duymuşluğum yoktur!

GAZETECİ: Peki, Yunus adıyla birini tanır mısınız?

1.VATANDAŞ: He tanırım tanımam mı, amcamın oğlu olur, askerde şimdi kendisi.

GAZETECİ: Ha sorduğum Yunus o Yunus değil, öbür Yunus, Yunus Emre, onu tanır mısın?

1.VATANDAŞ: Ha, onu mu? Onu desene be birader, ben de size neler söylüyorum böyle. Ama tanımam, tanıştırmadık kendisiyle.

GAZETECİ: İlahi, günümüzde birinden bahseder gibi konuşmuyor musunuz bir de?

1.VATANDAŞ: Yoo! Çok eski yıllardan bahsediyorum elbette.

GAZETECİ: Bahsediyorsunuz ve tanıştırmadığınızdan da söz ediyorsunuz?

1.VATANDAŞ: Evet! Tanıştırmadık! Doğru söylüyorum.

GAZETECİ: Kim tanıştıracaktı ki?

1.VATANDAŞ: Onlar... Tanıştırmayanlar utansın.

GAZETECİ: Hiç mi duymadınız adını?

1.VATANDAŞ: Duymaz olur muyum, duydum tabi. Ama duymak başka, bilmek daha başkadır. Affedersiniz biz haddimizi biliriz.

GAZETECİ: Duyduğunuz nedir desem?

1.VATANDAŞ: Bir din ulusu diye söylerler efendim. Hakka yaramış bir kul imiş diye rivayet olunur çok zamanlardır.

GAZETECİ: Bir de bilmem diyordunuz. (Gazeteci Vatandaş'tan ummadığı bilge sözler karşısında gittikçe şaşırmaktadır)

1.VATANDAŞ: Bu bilmek sayılmaz efendim. Dini bütün olması kendisini ilgilendirir nihayet. Bize ne?

GAZETECİ: Tamam da, dürüst, tutarlı bir kişi olup örnek olması da bir şey değil midir?

1.VATANDAŞ: Bize bütün insanlar örnektir esasen. İyilerden öğrendiğimizden daha az değildir kötülerden öğrendiklerimiz.

GAZETECİ: Bu doğru vallahi!

1.VATANDAŞ: O sebeple bu tanınır kılmaz kişiyi. İyi olmak normal bir hal değil midir zaten?

GAZETECİ: Bu da doğru vallahi, ilginç fikirleriniz var!

1.VATANDAŞ: Estağfurullah! Biz kim ilginç fikri olmak kim efendim!

GAZETECİ: Yoo! Öyle demeyiniz! Ben cidden çok değerli buldum sözlerinizi.

1.VATANDAŞ: İyilik belki eşitliğe sebeptir. Oysa bize eşitlik değil üstünlük değerli ve anlamlı gelir?

GAZETECİ: Evet öyle şartlanmışız yani.

1.VATANDAŞ: Eşit olanın fikrinde bir hikmet, keramet bulmayız, bazen ciddiye bile almayız. Üstün olana itaatimiz daha kolaycadır.

GAZETECİ: Böyle alışmışız belki de, peşin bir güven hissiyle kolayımıza geliyor bu!

1.VATANDAŞ: Kendi kendimizi aldatırız hep! (Dışarıdan bir ses

1.Vatandaş'ı çağırır; belki telefonla biraz da azarlanarak uyarılır)

SES: Yunus! Yunus! Nerde kaldın ya? Hemen geleceğim diye haber

vermemiş miydin, bir saattir seni bekliyor baldızın nişanlısıyla. Haydi, kız seni nihayet tanıyor da elin oğluna ayıp oldu ya! Ağaç ettin milleti Yunus! Ayıp olmadı mı, hiç mi acele işi acele bilmezsin sen?

1.VATANDAŞ: (Çağırana) Ah, kusura bakma canım, geliyorum geliyorum! (Kendi kendine) Yahu lafı uzattım her zamanki gibi. Hay dilim kopaydı! (Gazeteci'ye) Affedersiniz, kusura kalmayın. Sorularınız da bitti zaten değil mi? (Koşarak çıkarken) İnsan alışkanlıklarından kolay kolay kurtulamıyor maalesef! Çenem düştü gene! Ne yapacaksınız! Ha! Uydurmadım, amcamın oğlunun adı da Yunus idi vallahi! Yanlış anlamayın. Buralarda Yunus çoktur da! (Telaşla çıkar.)
GAZETECİ: Üf! Ne adam yahu? Filozof gibi mübarek! Bir de mütevazı ki! (Başka birine yönelir) Efendim izniniz olursa size de bir soru soralım!

2.VATANDAŞ: (Futbol fanatiği olduğu kıyafetinden bellidir) Ne! Soru mu? Ne sorusu bu?

GAZETECİ: Bir kamuoyu yoklaması yapıyoruz da!

2.VATANDAŞ: Yapın bakalım!

GAZETECİ: Kültür Bakanlığımız “Bizim Yunus” günleri düzenlemiş. Biz de soruyoruz vatandaşa şimdi: Kimdir bu “Bizim Yunus”?

2.VATANDAŞ: Hangi takımda oynuyormuş bu Yunus?

GAZETECİ: Takım mı? Ne takımını?

2.VATANDAŞ: Topçu değil mi bu adam?

GAZETECİ: (Alay edercesine güler) Hayır değil, bu Ozan Yunus, şair, çok eskiden yaşamış, tasavvufla uğraşmış!

2.VATANDAŞ: Deli mi ne, madem biliyorsun bana niye soruyorsun!

Öyleyse sen söyle bakalım: Kimdir Metin?

GAZETECİ: Kral Metin mi?

2. VATANDAŞ: Ne kralı yahu, bu memlekette olsa olsa “padişah” olur, “sadrazam” olur, “cumhurbaşkanı”, “başbakan” olur; değil mi ya! “Kral” ne arasın burada?

GAZETECİ: Ee siz de haklısınız!

2.VATANDAŞ: Haklıyım tabi, gördün mü sen de kabul ettin! (Telaşla çıkarken birden döner) Sorduğun Yunus “bizim” değildir, o herkesin Yunus’udur bir kere! Değil mi ki: “Yaratılmışı severim!” demiştir, öyleyse “bizim”i “sizin”i olmaz onun! (Çıkarken bağırır) Tanrıya “bizim” diyebilir miyiz? Diyemeyiz gazeteci bey, diyemeyiz; çünkü senin benim değil o herkesin tanrısıdır!

GAZETECİ: (Kendi kendine) Hassiktir be! Bu ne yahu, gelen bir ders veriyor, giden daha başka bir ders veriyor! Beni çırak çıkardılar bu adamlar yahu! (Bir başka vatandaşa yaklaşır ama adam sarhoştur) Affedersiniz!

3.VATANDAŞ: (Üstü başı dökük, biraz da kaçık olduğu bellidir ve şarapçı olduğu anlaşılmaktadır, kör kütük sarhoştur.) Affettim gitti!

GAZETECİ: Bir soru sorayım diyordum?

3.VATANDAŞ: Bana mı soracaksınız?

GAZETECİ: Başkası var mı?

3.VATANDAŞ: (Boşluğu aranır gibi uzunca süzer) Yok mu?

GAZETECİ: Ben göremiyorum da?

3.VATANDAŞ: Gözleriniz mi bozuk?

GAZETECİ: Yoo! Sağlam Allaha şükür!

3.VATANDAŞ: Sanmıyorum! (Seyirciyi işaret eder gibi bakar) Yani seni kandırmışlar! Yahut sen kendi kendini kandırıyorsun!

GAZETECİ: Niye kandırayım ki?

3.VATANDAŞ: İşi... iş... şi... şine öyle geliyordur belki! Kim bilir?

GAZETECİ: Sorumu sorabilir miyim?

3.VATANDAŞ: Mademki ısrar ediyorsun!

GAZETECİ: Yunus deyince aklınıza kim geliyor mesela?

3.VATANDAŞ: Sahib-ül Hut!

GAZETECİ: Anlamadım?

3.VATANDAŞ: Anlamadın mı? Anlamayacak ne var! Yani Zünnun! Hah hah hah! İonas! Hah hah hah! Yunus yani, Yunus Peygamber!

GAZETECİ: E... evet! Başka?

3.VATANDAŞ: Bir de balık, yemezsiniz etini... Niyeyse?

GAZETECİ: Şu bizim Yunus Emre?

3.VATANDAŞ: Bir kuş olup uçmak gerek/ Bir denizi geçmek gerek/ Bir şaraptan içmek gerek/ İçenler ayılmaz ola... Kişi aşık olmak gerek/ Maşukunu bulmak gerek/ Aşk oduna yanmak gerek/ Ayruk oda yanmaz ola...

GAZETECİ: Ooo! Siz çok bilgesiniz!

3.VATANDAŞ: Bilge olan o, ben değilim, yanlış anladınız yiğidim. (Elindeki şişeden bir yudum içip ve dışarıya yürür)

GAZETECİ: (Arkasından bağırır) Bir şey daha soracaktım müsaadenizle.

3.VATANDAŞ: (Dönmez ama durur) Boşuna!

GAZETECİ: Boşuna olur mu hiç söz?

3.VATANDAŞ: Az söz erin yüküdür/ Çok söz hayvan yüküdür/ Bilene bu söz yeter/ Sende gevher var ise... (Çıkar)

GAZETECİ: (Şaşkın kalakalır, ağzının içinden) Hay .mına koyayım! Ulan benden başka herkes kavramış mevzuu yahu! Ne diyeceğimi şaşırdım doğrusu!

4.VATANDAŞ: (Aniden gelir, çoban giysileri içindedir) Bana sor ağabeeey! Yunus'u özgeden değil beyim, bizden sor asıl!

GAZETECİ: Sen kimsin? Bir tanısak sizi diyorum.

4.VATANDAŞ: Bir çoban, daha çok da... ya da belki sadece sürülerin dilinden anlayan!

GAZETECİ: Peki! Maden öyle bir de senden soralım! (Alaycı gülümser)

4.VATANDAŞ: (Aldırmaz ve ciddi, saf bir tavırla) Ben çok düşünmüşüm efendim. Kimdir bu Yunus? Ne der, ne ister, derdi zoru nedir? Halk ozanlarını dinlemişim, yeniden düşünmüşüm! Uykularım kaçmış, huzursuz olmuşum, beynim karıncalanmış! Ve... ve!

GAZETECİ: Evet... ve...

4.VATANDAŞ: Kendimce bulmuşum! Yani bulduğumu sanıyorum ya da öyle bir hisse kapılmışım nicedir!

GAZETECİ: İlginç! Bu daha hoş bir durum! Hele anlat muhterem, ne anladın, ne buldun?

4.VATANDAŞ: Anlatırım anlatmasına da bana gülmeyesiniz! Bu zavallı çoban aklını kaçırmış demeyesiniz.

GAZETECİ: Hiç olur mu? Lütfen buyurun!

4.VATANDAŞ: Böyle alay konusu olurum diye kimselere anlatamıyorum. Bir gün bir çocukluk arkadaşına anlatacak oldum, bana güldü, benimle alay etti. Dedi ki: Oruç tutmaz, namaz kılmaz, caminin yanından geçmezsün, kurban zamanı gelir koyunlarının hiçbirine kıyamazsın; bir de kalkıp o mübarek zat ile ilgili ahkâm kesersin! Sen iyice üşütmüşsün! Bana söyledin bari başkasına söyleme de güldürme milleti kendine!

GAZETECİ: Bak biz burada yalnızız, saçma bir şey de söylesen seninle benim aramda. Söz veriyorum, sırrını saklayacağım, söyle söyleyeceğini!

4.VATANDAŞ: Kendime sorup sorup dururken bu Yunus acaba kimdir nedir diye; çok uzun zaman sonra bir gün dedim ki kendi kendime... "Yunus benim!" Çünkü... dünyayı, tabiatı, dereyi tepeyi, dağı bayırı, hayvanları, iti biti, sırtlanı çakalı, kurdu kuşu, börtü böceği, uğurluyu uğursuzu ayırt etmeden severim! Her birini o yarattı derim. Cimri olduğumdan değildir kurban kesemeyişim, ben asıl o canlılara kıyamam, onların boğazlanmasına dayanamam yoksa!

GAZETECİ: Evet!

4.VATANDAŞ: Ve o yaratırken yarattığının her birinin özüne kendi cevherini bir yıldız yağmuru gibi paralayıp saçtı, derim; kendini herkese, her şeye paylaştırdı, derim!

GAZETECİ: Devam edin nolur!

4.VATANDAŞ: Ve bu yüzden sevgidir hürmettir benim bütün ibadetim, türkülerim, sözlerim. Ama bunu kimselere anlatamam, anlatamadığım için de çok uzun zamandır gitmem onların hiçbir meclisine, katılmam onların hiçbir edişine, eylemine! Uzak dururum!

GAZETECİ: Ve onlar da sana...

4.VATANDAŞ: Deli derler! Meczup derler! Ama olsun! Desinler! Ben hissediyorum hayatın ve onun yani Tanrının ne manaya geldiğini ve gülüp geçiyorum! Müteessir değilim yani.

GAZETECİ: Peki burada, bana konuşmaya niçin, nasıl karar verdin öyleyse?

4.VATANDAŞ: (Duygulanır, ötelere bakar, gözlerinden neredeyse yaş gelecektir:) Çok basit bu! Hani o diyor ya: Aşkım galip geldi yüreğim harlar/ Âşık olan ar-ı namusu neyle/ Be hey Yunus sana söyleme derler/ Ya ben öleyim mi söylemeyince...

GAZETECİ: (O da duygulanır, bir süre söyleyecek söz bulamaz) Bu çok

müthiş bir söylem! Kabul! Ama bir soru daha sormak geliyor içimden: Peki, bunca hamlığı, çiğliği, çirkinliği, açgözlülüğü, yırtıcılığı, kan dökücülüğü, kötülüğü nereye koyacağız? Sen nasıl izah ettin bunu kendine?

4.VATANDAŞ: Bunu ben de çok düşündüm, hem de acıyla, kederle, yürekler paralayarak! Dedim ki sonunda: Karanlık olduğu için aydınlık var, ışık var, güneş var! Tanrı ise hayatın güneşidir, adaletidir, hakkı hukukudur, yegâne güzelliğidir, yüceliğidir. Biz iyiliğe doğruluğa bakarsak, bağlanırsak; çirkinlikten yanlışlıktan arınır temizleniriz ve ona yakınlaşırız, ona varırız!

GAZETECİ: Aman Allahım, ne müthiş sözler söylüyorsunuz!

4.VATANDAŞ: Yönümüzü iyiliğe, adalete, dürüstlüğe döneceğiz daima.

GAZETECİ: Karanlığa bakınca da...

4.VATANDAŞ: Işığı, güzelliği, insan olmayı, Tanrı olmayı da o sebeple isteyeceğiz. Yani karanlığa, kötülüğe bakarak insanlığın farkına varıp, hissedeceğiz. Hakikaten insan olmak asıl bu sebeple değer ve mana kazanır! Gerisini düşünmek gerekmez! Öbür hileleri ondan uzak olanlar düşünsün!

GAZETECİ: Biz kendi muhasebemizi yapıp kendimizi temize çekelim önce öyle mi?

4.VATANDAŞ: (Gazeteciyi duymaz bile) Bu sebeple yine dedim ki kendime, ey çobanın oğlu çoban, hayata dön yüzünü, ışığa aydınlığa dön! Başka şey sana gerekmez! Çünkü sabah güzeldir! Dünyanın ve âlemin her yerinde bütün sabahlar güzeldir! (Döner, duygu yüklüdür, vecde gelip coşmuştur ve o kendinden geçmişlikle çıkmaya yönelir)

GAZETECİ: Hey! İsminizi bağışlamadınız!

4.VATANDAŞ: (Yavaşça döner, sahnenin ortasına yürür, susar, yalnız seyirciye bakar) Yunus... (Bir süre susar.) dememi bekliyor! Ama o kadar üşütmedim daha! Hem söylesem anlamaz ki! (Çıkarken döner) Adımın Yunus olduğunu söyleyemem ona! (Tekrar çıkarken döner) En iyisi (Durur, duyurmak için yüksek sesle söyler:) Kasım! (kendi kendine) diyeyim de şaşırmasın, gönlü olsun! (Çıkar)

GAZETECİ: Kasım'mış! Tam bir deli yahu! Az daha zorlasam Molla Kasım diyecekti zavallı! (Yunus heykeline ilk kez görüyormuş gibi manalı manalı bakıp çıkarken döner) Deli meli ama çok akıllı laflar da etti yahu! Bence bu akıl hastanesinden kaçmış bir profesör filan olmasın? Çobanmış! Hah! Ben de inandım! O çobansa ben de Nasrettin Hocayım! (Çıkar. Birden sahneye üniversiteli 3-4 kişilik bir grup dolar. Öğrencilerin küfürlü ifadeleri yönetmenin inisiyatifine bırakılmıştır. İsteddiği gibi düzenleyebilir.)

1.ÖĞRENCİ: Burada bir televizyoncu röportaj mı yapıyormuş ne?

Nereye gitti acaba?

2.ÖĞRENCİ: Daha bugün buradaymış yahu! Gelene geçene ekşiyormuş yavşak!

1.ÖĞRENCİ: Sana bir şey sorsa ya iyi bir saçmalar, sallarsın valla!

2.ÖĞRENCİ: Oğlum sen öyle san! Bu kafa filozof kafası, ordinaryüs profesör kafası koçum!

1.ÖĞRENCİ: O zaman söyle bakalım “ordinaryüs” ne demek?

2.ÖĞRENCİ: Valla hiç düşünmedim ama profesörlerin generali, mareşali demek besbelli. “Ordu” lafı var ya hani!

3.ÖĞRENCİ: Hani bir çeşit balıkçı vardır, çok şanslı, kimse bir tane tutamazken o her attığında çeker de; o balıkçı için “Kıçıyla balık tutuyor namussuz!” filan derler ya hani! Bence o balıkçı gibi kıçıyla ders anlatan profesöre de ordinaryüs denir! Benim naçızane fikrim bu beyler! (Gülerler)

GAZETECİ: (Aniden girer) Delikanlılarım, malum üniversite öğrencisisiniz, belli oluyor tabi. Yunus Emre deyince aklınıza nasıl bir kişi geliyor diye soracaktım?

1.ÖĞRENCİ: Ha o sizsiniz! Gazeteci. Ben söyleyeyim: “Yaratılmışı severiz yaratandan ötürü!” Hepimiz Muhammet ümmetiyiz sonuçta, Allaha şükür!

GAZETECİ: (Hepsine birden sorar) Siz yaratılmışı seviyorsunuz öyle mi?

2.ÖĞRENCİ: Seviyoruz ya! Beğenemedin mi?

GAZETECİ: Yoo! Beğendim beğenmesine de, kendinize cidden sordunuz mu bu soruyu diye merak ettim!

3.ÖĞRENCİ: Neyi soracağız, biz herkesi seviyoruz tabi, hatta seni bile! (Gülüşürler)

GAZETECİ: Bir düşünseniz diyorum, gerçekten yaratılanı yaratandan dolayı seviyor musunuz?

2.ÖĞRENCİ: Yahu niye sevmeyelim, ne zorumuza? Gerçi ben bir tek Fenerbahçelileri hiç sevmem .mına koyiim. Hayatta sevmem ama bu da yaratılmışı sevmemek filan sayılmaz!

3.ÖĞRENCİ: Ben de Galatasaraylıları günahım kadar sevmem! Biraz düdük olurlar kendileri mesela. Biz de onları zurna gibi öttürürüz, göt olup kalırlar.

2.ÖĞRENCİ: Sevmezsen yatağını ayrı ser yavrurum! Ne sığışmaya çalışıyorsun koca kıçınla kucağıma o zaman?

3.ÖĞRENCİ: Sen sevsen de sevmesen de yatağa gel tombulum, buluruz bir yolunu, bakarız çaresine! (Gülüşürler)

GAZETECİ: Gençler ben cidden soruyorum? Sahiden de siz, biz, hepimiz; yaratılmışı; bizim inancımızdan, dinimizden, mezhebimizden, soyumuzdan olmasa da seviyor muyuz? Yoksa sevdiğimizi sanıyoruz da iş hayatın pratiğine gelince başka başka laflarımız, fikirlerimiz, önyargılarımız mı var bütün bunlar için?

1.ÖĞRENCİ: Valla benim hiçbir önyargım yok! Allah herkesi, cümle âlemi Müslüman olmaya davet ediyor sonuçta. Ben niye davet etmeyeyim? Sonra da niye sevmeyeyim?

2.ÖĞRENCİ: Ben bütün insanları severim şahsen! Gerçi Avrupalıyı Amerikalıyı hariç tutmak gerekir! Bize her zaman yamuk bu orospu

çocukları! Yani onlar bize düşmanlık besleyecek, kuyumuzu kazacak, ben onları seveceğim! Eee! Bu da biraz enayilik hani! Kerizlik yani!

3.ÖĞRENCİ: Ben de bu lavuk gibi düşünüyorum ağbi. Ama şu İsrail de o senin dediğinden, onu eksik söyledin! Domuz derisinden post, gâvurdan dost olmaz efem.

2.ÖĞRENCİ: Tamam ama Araplar gâvur değil de ne oldu? Onlar bize dost mu yani?

1.ÖĞRENCİ: Bence biz sevelim ama onlar da bizi hiç olmazsa bizim onları sevdiğimizin yarısı kadar sevsin, değil mi ya? Kör Allaha nasıl bakarsa Allah da köre öyle bakar! Rabbim kutsal kitabını âleme ışıktutsun diye gönderdi.

4.ÖĞRENCİ: (Baştan beri hiç lafa karışmamıştır.) Yahu, ben bu yaklaşımlara uyuz oluyorum asıl! Bu mu çağdaş düşünce, bu mu bilimsel görüş yahu?

3.ÖĞRENCİ: (Ağzının içinden kendi kendine gibi mırıldanır, 4. Duymaz) Beğenemedin mi ulan göt!

4.ÖĞRENCİ: Biz onları seviyormuşuz da, yok onlar da bizi sevsinmiş de! Sevmesinler yahu .ikimin yavşakları, çok mu önemli?

1.ÖĞRENCİ: Muhterem ne bağıryorsun, sakın ol bakalım, hepimiz de aynı şeyi söylüyoruz aslında! Bir fark yok ki!

4.ÖĞRENCİ: Oğlum biz bağımsızlığına düşkün bir milletiz bir kere! Kimseyle işimiz olmaz. Çağdaş olacaksan emperyalizme köle olmayacaksın! Emperyalizm insanlık düşmanıdır! Bunu bileceksin!

2.ÖĞRENCİ: (Çok canı sıkılmıştır, ağzının içinden 4.ye duyurmadan) Kodumun yavşağı muhabbetin içine sıçtı iyi mi?

4.ÖĞRENCİ: Yani beni şimdi yine bilgiçlikle suçlamayın da! Yahu eğri oturup doğru konuşalım, bizim kimseyi sevmemiz filan gerekmiyor! Tam bağımsız olamadıktan sonra! Biz tarihte başkalarını, bizden olmayanları sevdik de ne oldu? Hepsi bizi arkamızdan vurdu! Bu emperyalizmin taktiğidir, böl, parçala, yönet vee yut!

3.ÖĞRENCİ: (Öfkesini gizlemeye çalışarak, ve 1.ye, görüyor musun adamını işaretini yaparak, ağzının içinden) Ulan ibneye bakar mısın, hepimize ders veriyor! Her boku da biliyor iyi mi!

4.ÖĞRENCİ: Biz böyle boş konuşup sakız çiğneyerek güya kendimizi haklı çıkarırken ağaca bakıp ormanı gözden kaçırıyoruz. Çünkü bu memlekette gerçek aydın yok bir kere!

1.ÖĞRENCİ: Oğlum senin dediğinle diğer fikirler çelişiyor mu da celalleniyorsun? Ben anlamadım ki! Hepimiz aynı Allahın kuluyuz yahu!

4.ÖĞRENCİ: Kitap okumuyoruz bir kere. Okuyacaksın ve öyle konuşacaksın! Öyle herkes memleket meselelerinde ulu orta ötmeyecek! Canım sıkıldı, ben gidiyorum! Siz devam edip konuşun tartışın! Bana müsaade!(Gergin, öfkeli çıkar)

1.ÖĞRENCİ: Herif bizi tokatladı gitti iyi mi?

2.ÖĞRENCİ: (1.Öğrenciye) Ulan bunu da adam yerine koyup yanımıza almıyor musun, uyuz oluyorum vallahi. Bir daha almayın şunu yanımıza

da kafamı bozmayın! Anasını .iktiğimin evladını! En sonunda ağzına sığacağı şerefsizin, yüzünü gözünü dağıtacağım yavşağın!

1.ÖĞRENCİ: Yahu... öyle günahkar sözler söyleme! Ayıp oluyor ha! O sever böyle muhalif laflar etmeyi, yoksa fena çocuk değil ha! Şimdi arkasından böyle konuşmayalım bence!

2.ÖĞRENCİ: Ya adamı hasta etme, bilirsin beni, onun yüzüne de lafımı esirgemem! O kim oluyor da arkasından filan konuşacağım! Koduğumun yavşağının!

3.ÖĞRENCİ: Ulan söyletme beni! "Adam" gibi adamın arkasından konuşulur yoksa, o da iyiliği için! O bir daha böyle bir şey yapsın, herkesten önce ben ona dersini verir miyim vermez miyim görürsünüz!

Göstermezsem şerefsizim ona o entel dantel

numaraları! (1.Öğrenciye) Biraz önce ben senin hatırın için sustum yoksa! İbnenin evladına verirdim dersini Allahıma imanıma! (Öfkeyle çıkar, diğerleri de arkasından çıkarken 1 Öğrenci geri kalır:)

1.ÖĞRENCİ: Ağbi, kusura bakma. Arkadaşlar kötü niyetli değiller hattı zatında. Biraz fikir uyuşmazlığı var malum! Ne yapacaksın! Böyle Yunus Emre gibi cennetlik bir zatın, bir Allah dostunun röportajı yapılırken bunların olması daha bir çirkin oldu tabi. Cennet-i âlâda nur içinde yatsın inşallah! Allah taksiratını affetsin! Siz de Allaha emanet olun Gazeteci Amca! (El sallayarak arkadaşlarının peşinden telaşla çıkar)

GAZETECİ: "Molla Kasım" çoban mıydı yoksa bunlar mıydı, anlayamadım doğrusu! Vay benim kel başım, daha ne günler göreceksin! Vuf!

(Sahne kararır)

GEZGİN

(Pişekâr Gezgin kılığındadır burada)

Affınıza mağruren, gene benim efendim.

(Sahneye bir dilenci kılığında girer, elinde bir sopa veya gemici feneri tutmaktadır. Üstü başı dökülmektedir, ayaklarında kötü bir sandalet vardır. Ancak bu bir dilenci midir, kahin midir, bilge midir, gezgin midir bilinmez. Gazeteci çıkmak üzereyken döner, tarihi kişiliklerin heykelleri olduğu gibi durmaktadır. Gelir şaşkın şaşkın izleyiciye, donmuş gazeteciye, heykellere bakar, dolaşır. Şaşkındır epeyce:)

GEZGİN: Ey akli evveller, ulema, bilge yarenler... Ben de bu efsaneyi duyup işittim. Yunus Dervişi yargıladılar ve şüphe yok ki büyük bir cezaya çarptırdılar...

Tamam, bunlarda şüphe yok ama ondan sonrası kimsenin malumu değildir!

Ne oldu? Yunus asılarak darağacında sallandırıldı mı?

Sürgüne mi gönderildi yoksa?

Yoksa... yoksa... dilim varmıyor ama onu gözaltında kayıp mı ettiler?

Faili meçhul mü kaldı böylece?

Yoksa küsüp de alıp başını çok uzaklara çekip gitmiş olmasın? Kim

bilir?

Yoksa yıllarca zindanlarda çürüttüler mi? Ne oldu Yunus'a?

Eğer öldürüldüyse nereye koydular naşını?

Mesela doğal şekilde öldüyse eğer ya mezarı? Ya! Mezarı? Mezarı nerede?

Duyan bilen var mı peki?

Ne bilirler ne bir haber verirler! Nereye kayboldu Yunus Pirimiz?

O günden sonra ne gören var ne bilen!

Sözü yayılır, fikri yaşar, kendi meçhul olar mı? Sini meçhul kalar mı?

(Tuhaf bir sesle çığlık atar art arda, boşlukta ürperti uyandırarak yankılanır sesi, kendi çevresinde amaçsız kendinden geçmiş dönerek:) Nerdesin ey Yunus! Nerdesin ey Yunus!

Ne demişti yaşarken daha:

Yunus Emre'm bu sözü

Eğri büğrü söyleme!

Seni sigaya çeken

Bir Molla Kasım gelir!

Molla Kasımlar geldiler ve hep yaşadılar! Onlara ölüm yok! Ne yapıp ettiler Yunus'u yok etme gayretini günümüze kadar sürdürdüler, bir gün olsun vazgeçmediler.

Bu kinden arınmadılar, Yunus'un peşini bırakmadılar!

Onun koşuğunun etkisini ya anlamamaya ya yok saymaya ya da bulandırmaya çalıştılar!

Yaklaşık üç yüz yıl sonra Kazasker Ebussuûd Efendi Yunus şiirlerini zararlı görüp mahkûm etmeye kalktıysa Molla Kasım'ın ruhunu şâd etmiş olmalıdır bir kere daha!

Yine soralım öyleyse:

Öldürüldü mü Yunus?

Öldürüldüyse kim öldürdü?

Kim bilir?

Eğer burada anlatılan hikâyesini, burada duyumsadığınız felsefesini,

burada gönlümüze degen, yüreğimizi dağlayan sevgisini siz

bilmiyorsanız, mektep talebeleri bilmiyorsa, köylü kentli milyonlar yani

halkımız artık hissetmez olmuşsa, yolcu yolakçı böylesine yoğun yaşayıp

sezmiyorsa... niye olmasın? Belki de çoktan öldürülmüştür!

Kim bilir?

(Boşlukta yankılanır bu şiir ve çığlıklı bir sesle, haykırarak)

Ey aşk delisi olan

Ne kaldın perakende
Ol seni deli kılan
Gene sendedir sende

...

Bütün bu hikayenin, masalın özeti sadece bu:

Ol seni deli kılan

Gene sendedir sende!

Bizi deli kılanın yine bizde olduğunu anlayabildik mi acaba? Fark edebildik mi?

Kim bilir?

Ne demişti Yunus Canımız:

Hakikat bir denizdir, şeriattır gemisi

Çoklar gemiden çıkıp denize dalmadılar...

O denize dalmaya yürek gerektir oysa, aşk gerektir, sevmek gerektir.

Çünkü:

Aşk gelince cümle eksikler biter!

Şimdi hep beraber bağıralım yarenler! Tekrar edin benimle lütfen!

Neredesin! Ey Yunus!

Nerdesin ey Yunus!

Ses yok değil mi?

Ses yok!

Kim bilir?

Ol seni deli kılan

Gene sendedir sende!

SON SÖZ

Pirim sen gittin gideli

Dünya artık çok değişti

Kötüler hep önde idi

Nasıl oldu, anlamadık

Hep zalimler başa geçti

İyisini bulamadık

Doğrusunu sormadık

Kanadı kalbimiz durmadan

Sinemi o kanlı hançerler deşti

Ey Yunus Emre, Yunus Emre...
Duyar mısın şimdi söyle:
“Masum değiliz hiçbirimiz”
Senden midir bu dilimiz?

Ne oldu sevgi özümüz
Sendendi bu kalp sözümüz

*

Sözler yitirdi aslını
Unuttuk oysa dinleme anlama ve düşünme faslını
Ey Pirim, aşkın neslini
Şimdi neden bulamadık

Neden kurudu bahçemiz
Neden artık sulamadık

*

Dünyada barış olsun dilemiştik
Neden şimdi kuramadık
Neden artık kuramadık

Nerdesin Ey Yunus Emre
Bize son bir kere daha
Ölmediğini söyle!
Bir aşk koşuğu söyle!

Bir aşk manisi söyle!

AŞK MANİSİ

Hayat döndü can gitti
Devran döndü mal bitti
Bir aşk kaldı geriye
O can öldü söz yitti

Aşk bir su oldu aktı
Aşk bir göz oldu baktı
İnsan Tanrıya yetti
Aşk ateş olup yaktı

SEMAH DÖNÜLÜR
VE
SELAMLAMA

SON